

Saturs

1. Labklājības ministrijas galvenie uzdevumi un prioritātes	2
2. Labklājības ministrijas juridiskais statuss un struktūra	3
3. Padotībā esošās institūcijas	4
4. Būtiskākās pārmaiņas un aktualitātes	5
5. Programmu rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	8
6. Pasākumi, kas veikti pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai	15
7. ES struktūrfondu ieviešana	17
8. Labklājības ministrijas pasākumi administrēšanas uzlabošanai	21
8.1.Pasākumi, kas veikti vadības audita un iekšējās kontroles ieteikumu realizācijai	21
8.2.Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana	23
8.3.IT attīstība	23
8.4.Sabiedrības informēšana	24
9. Finansējums un tā izlietojums	26
9.1.Valsts budžeta līdzekļu izlietojums	26
9.1.1.Valsts pamatbudžets	26
9.1.2.Valsts speciālais sociālās apdrošināšanas budžets	28
9.2. Valsts ieguldījumu programmas	29
9.2.1.Valsts investīciju programma	30
9.2.2.Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmas ietvaros īstenoto projektu līdzekļu izlietojums 2004.gadā	33
10. Starptautiskie projekti	37
Pielikumi	40

1. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

2004.gads bija unikāls ar trim valdībām un trim Valdības deklarācijām – gada sākumā strādāt turpināja E.Repšes („Jaunais laiks”) valdība, īstenojot jau 2002.gada novembrī pieņemto Valdības deklarāciju. Martā E.Repši nomainīja I.Emsis („Zaļo un Zemnieku Savienība”), savukārt, decembrī par Ministru prezidentu tika apstiprināts A.Kalvītis („Tautas partija”).

Atbilstoši E.Repšes Valdības deklarācijai, Labklājības ministrija jau 2003.gadā noteica 3 vidēja termiņa prioritāros darbības virzienus – bezdarba mazināšana, sociālās atstumtības mazināšana un virzība uz pietiekamām pensijām. Ņemot vērā, ka prioritārie darbības virzieni tika noteikti vidējam termiņam, kā arī - lai nodrošinātu pēctecību 2003.gadā iesāktajām politikas iniciatīvām, 2004.gada prioritāri veicamie uzdevumi tika izvirzīti saskaņā ar tiem:

- 1) valsts sociālo pabalstu apmēru paaugstināšana;
- 2) pensiju paaugstināšana;
- 3) sociālā sfērā nodarbināto veselības un sociālās aprūpes darbinieku algu paaugstināšana;
- 4) sociālās rehabilitācijas sistēmas sakārtošana;
- 5) ES Struktūrfondu ieviešanas procesu nodrošināšana un apgūšana.

Tie sasaucas arī ar 2004.gada martā apstiprinātās I.Emša Valdības deklarāciju, kuras izpildei pasākumi tika grupēti minētajos 3 virzienos, tos papildinot ar ilgspējīgas dzimumu līdztiesības politikas veidošanu un pasākumiem pilnvērtīgai dalībai Eiropas Savienībā.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā galvenie Labklājības ministrijas darbības virzieni pārskata periodā bija vērsti uz:

- invalīdu sociālās aizsardzības sistēmas attīstību;
- sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas pilnveidi;
- nabadzības un sociālās atstumtības risku mazināšanu.

Valsts sociālās apdrošināšanas jomas galvenās prioritātes 2004.gadā bija:

- veicināt pensionāru dzīves kvalitātes uzlabošanu un sekmēt virzību uz pietiekamu pensiju nodrošināšanu, veicot straujāku zemo pensiju paaugstināšanu;
- sniegt lielāku valsts atbalstu ģimenēm ar bērniem.

Darba jomas galvenās darbības prioritātes bija:

- nelegālās nodarbinātības samazināšana;
- sociālā dialoga attīstīšana nacionālajā un nozaru līmenī, iesaistot sociālos partnerus darba tiesiskās attiecības reglamentējošo normatīvo aktu pilnveidošanā un ieviešanā;
- jauno aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešana;
- nelaimes gadījumos darbā cietušo un arodslimnieku skaita samazināšana.

2.LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

2004.gada beigās Labklājības ministrijā bija 9 departamenti un 3 patstāvīgās nodaļas.

Labklājības ministrijas administratīvo darbu vadīja valsts sekretārs un trīs valsts sekretāra vietnieki – sociālajos, Eiropas integrācijas un Eiropas Savienības struktūrfondu jautājumos.

Ministrijas strukturālās pārmaiņas pārskata periodā galvenokārt noteica veicamo funkciju paplašināšanās gan struktūrvienību ietvaros, gan institūcijā kopumā.

2004. gadā Labklājības ministrijā notikušas šādas strukturālās izmaiņas:

1) Sabiedrisko attiecību nodaļa tika reorganizēta, izveidojot Komunikācijas departamentu. Galvenais mērķis Komunikācijas departamenta izveidošanai ir nodrošināt informācijas plūsmas pārklājumu par visām LM realizētās politikas jomām. Tā kā LM ir noteikts ES struktūrfondu pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas statuss un Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL (turpmāk - EQUAL) programmas vadošās institūcijas statuss, tad bija nepieciešama arī aktīvāka sabiedrības informēšana par šiem jautājumiem. Tādēļ viens no Komunikācijas departamenta speciālistiem ir atbildīgs par informācijas plūsmas veidošanu par Eiropas Savienības struktūrfondu un EQUAL sniegto atbalstu labklājības nozarei;

2) Iekšējā audita nodaļa pārveidota par Iekšējā audita un riska pārvaldības departamentu, jo līdz ar Eiropas Savienības struktūrfondu pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas un EQUAL programmas vadošās institūcijas statusa iegūšanu paplašinājās iekšējā audita funkcijas. Turpmāk tiks veikti Labklājības ministrijas pārziņā esošo Eiropas Savienības struktūrfondu un EQUAL vadības, uzraudzības, kontroles un novērtēšanas sistēmas auditi, kā arī izlases pārbaudes EQUAL projektu īstenošanas vietās;

3) Izveidotas Strukturālās politikas, Struktūrfondu ieviešanas, EQUAL politikas un EQUAL ieviešanas nodaļas Finanšu vadības un ES struktūrfondu departamenta ietvaros, kas vēlāk sadalījās divos departamentos – Finanšu vadības departamentā un Eiropas Savienības struktūrfondu departamentā. Tuvojoties Eiropas Savienības struktūrfondu (Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda) un *EQUAL* programmas ieviešanai, radās nepieciešamība šo fondu ieviešanas procesa nodrošināšanai piesaistīt vairāk speciālistus (līdzšinēji minētie jautājumi bija Finanšu vadības departamenta Eiropas Sociālā fonda nodaļas kompetencē). Tādējādi 2004.gada 5.janvārī uz Finanšu vadības departamenta bāzes tika izveidots Finanšu vadības un Eiropas Savienības struktūrfondu departaments. Vēlāk, iepriekšminētās ministrijas struktūrvienības darba optimizācijai, tika pieņemts lēmums nodalīt finanšu vadības kompetences jautājumus no Eiropas Savienības struktūrfondu un *EQUAL* programmas ieviešanas jautājumiem, un 2004.gada 15.oktobrī tika veikta līdzšinējā Finanšu vadības un Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta reorganizācija. Tās rezultātā tika izveidoti divi departamenti - Finanšu vadības departaments un Eiropas Savienības Struktūrfondu departaments, un nošķirtas to kompetences;

4) Darba departamentā Darba tirgus attīstības nodaļa sadalījās divās nodaļās – Darba tirgus attīstības nodaļa un Darba tirgus politikas un monitoringa nodaļa. Darba tirgus politikas un monitoringa nodaļa tika izveidota, lai nodalītu un optimizētu stratēģisko politikas dokumentu izstrādi, statistiskās informācijas par darba tirgu apkopošanu un apstrādi, kā arī ar struktūrfondu ieviešanu saistīto jautājumu koordinēšanu vienas specializētas struktūrvienības ietvaros Darba departamentā.

5) lai nodrošinātu divu Labklājības ministrijas kā struktūrfondu finansējuma saņēmēja ESF nacionālo programmu projektu ieviešanu un administrēšanu, izveidotas projekta „Kapacitātes stiprināšana” ieviešanas nodaļa un projekta „Labklājības ministrijas pētījumi” ieviešanas nodaļa;

6) lai nodalītu Labklājības ministrijas kā Eiropas Savienības struktūrfondu pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas funkciju izpildi un nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas darbību, izveidots valsts sekretāra vietnieka Eiropas Savienības struktūrfondu jautājumos amats.

3. PADOTĪBĀ ESOŠĀS INSTITŪCIJAS

Labklājības nozares politikas īstenotāji ir 41 ministrijas padotības institūcija. Pārskata periodā galvenās pārmaiņas bija saistītas ar institūciju juridiskā statusa maiņu un pāreju uz publisko aģentūru statusu:

1) no 2004.gada 1.janvāra Labklājības ministrijas pārziņā esoša bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība „Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra” tika pārveidota par Labklājības ministrijas pārraudzībā esošu valsts aģentūru;

2) no 2004.gada 5.augusta Labklājības ministrijas pārziņā esoša valsts bezpeļņas organizācija „Profesionālās karjeras izvēles centrs” tika pārveidota par Labklājības ministrijas pārraudzībā esošu valsts aģentūru „Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūra”;

3) uz BOVSIA “Tehnisko palīglīdzekļu centrs” bāzes izveidota valsts aģentūra “Tehnisko palīglīdzekļu centrs”, kas atbild par invalīdu un personu ar funkcionāliem traucējumiem nodrošināšanu ar nepieciešamajiem tehniskajiem palīglīdzekļiem. Lai paplašinātu tehnisko palīglīdzekļu saņemšanas iespējas iedzīvotājiem pēc iespējas tuvu dzīvesvietai, 2004.gadā izveidota arī jauna TPC filiāle Kuldīgā;

4) lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību invalīdiem, 2004.gadā optimizēta materiāltehniskā bāze profesionālās un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai, reorganizējot bezpeļņas organizāciju valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību “Koledža “RRC”” un valsts uzņēmumu “Valsts veselības centrs “Jaundubulti” un izveidojot valsts aģentūru “Sociālās integrācijas centrs”. Valsts aģentūra “Sociālās integrācijas centrs” (SIC) nodrošina invalīdus ar profesionālās rehabilitācijas pakalpojumiem un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personām ar funkcionāliem traucējumiem, politiski represētajām personām un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas sekas likvidēšanas dalībniekiem.

2004.gadā intensīvi tika kārtoti īpašumtiesību un apsaimniekošanas jautājumi ar LM padotības sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijām.

2004.gada jūnija - septembra mēnešos BOVSIA “Ezerkrasti” un BOVSIA “Saulstari”, kā arī pārējie 31 sociālās aprūpes centri tika reorganizēti par valsts tiešās pārvaldes iestādēm, un to nolikumi apstiprināti Ministru kabinetā. Arodapmācības un rehabilitācijas centrs “Alsviķi”, kas nodrošināja profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu, no 1.jūlija tika nodots Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) padotībā.

2004.gadā Sociālās palīdzības fonds tika pārveidots par Sociālo pakalpojumu pārvaldi un tās funkcijās iekļauta sociālo pakalpojumu kvalitātes kontrole, neatkarīgi no pakalpojumu sniedzēja juridiskā statusa.

Lai vienādotu invaliditātes noteikšanas sistēmu un atbilstoši grozījumiem likumā „Par invalīdu medicīnisko un sociālo aizsardzību”, no 2004.gada 1.janvāra Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijai (VDEĀK) noteikts jauns

pienākums – noteikt invaliditāti bērniem, tādējādi ieviesta jauna procedūra invaliditātes bērniem noteikšanai.

4. BŪTISKĀKĀS PĀRMAIŅAS UN AKTUALITĀTES

Galvenās pārmaiņas, kas 2004.gadā skārušas labklājības jomu, ir saistītas ar sociālās atstumtības un nabadzības mazināšanas politikas attīstību, valsts atbalsta ģimenēm ar bērniem pilnveidošanu un zemo pensiju paaugstināšanu.

Sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā:

- Pamatojoties uz 2003.gadā izstrādāto Latvijas valdības un Eiropas Komisijas Kopējo sociālās iekļaušanas memorandu, 2004.gadā tika izstrādāts Latvijas Nacionālais rīcības plāns nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai (2004-2006), kuru 2004.gada 15.jūlijā apstiprināja Ministru kabinetā. Rīcības plāns tika izstrādāts, ievērojot Eiropas Savienības kopējos mērķus sociālās atstumtības mazināšanai. Rīcības plānā ir identificētas galvenās nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas un definēti prioritārie īstermiņa un vidēja termiņa stratēģiskie mērķi, pasākumi šo mērķu sasniegšanai un pasākumu īstenošanas institucionālais mehānisms. Labklājības ministrijai katru gadu (no 2005. līdz 2007.gadam) MK ir jāsniedz informatīvais ziņojums par Rīcības plāna īstenošanas gaitu. Ir izveidota Rīcības plāna īstenošanas pārraudzības komiteja, kuras uzdevums ir pārraudzīt, kā tiek īstenoti Rīcības plānā ietvertie mērķi, uzdevumi un pasākumi, kā arī identificēt Rīcības plāna realizācijas gaitā radušās problēmas un izstrādāt priekšlikumus identificēto risku novēršanas pasākumiem. Minētās komitejas sastāvā ir pārstāvji no visām ministrijām un citām valsts pārvaldes iestādēm, kuru kompetencē ir Rīcības plānā iekļauto uzdevumu un pasākumu īstenošana, kā arī pārstāvji no pašvaldību reģionālajām attīstības aģentūrām, Latvijas Pašvaldību savienības, Brīvo arodbiedrību savienības un sabiedriskajām organizācijām, kuras pārstāv sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas.

- Lai veicinātu efektīvāku Invalīdu lietu nacionālās padomes pieņemto lēmumu realizāciju un celtu padomes statusu, tās darbā tika iesaistīti nozaru ministri un ar invalīdu integrāciju saistītu organizāciju vadītāji. Padomes sastāvā darbojas septiņi nozaru ministri, Latvijas Pašvaldības savienības, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas, Valsts cilvēktiesību biroja un Sabiedrības integrācijas fonda vadītāji, kā arī nevalstiskās organizācijas, kas pārstāv cilvēku ar dažādu veidu invaliditāti intereses.

- Lai katrā pašvaldībā nodrošinātu kvalitatīvu sociālo darbu, nepieciešams veicināt profesionālu sociālā darba speciālistu izglītošanu. Tādēļ 2004.gadā tika uzsākts darbs pie Profesionāla sociālā darba attīstības programmas 2005. – 2011.gadam. Programmas projekta rīcības plāna galvenie uzdevumi ir nodrošināt valsts mērķdotācijas profesionālu sociālo darbinieku daļējam atalgojuma un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, kā arī nodrošināt sociālo darbinieku izglītošanu par valsts budžeta līdzekļiem.

Valsts sociālās apdrošināšanas un valsts sociālo pabalstu jomā:

- Saskaņā ar 2004.gada 19.februārī pieņemtajiem grozījumiem likumā „Par valsts pensijām”, ir izmainīta pensiju indeksācijas kārtība, akcentu liekot uz to, lai straujāk palielinātu zemās pensijas. Ja 2002. un 2003.gadā valsts pensijas, kuru apmērs nepārsniedza trīskāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, tika indeksētas,

ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un 25% no apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procentiem, tad 2004.gadā minēto pensiju indeksācijā tika ņemtas vērā gan patēriņa cenu izmaiņas, gan arī 50% no apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procentiem, tādējādi nodrošinot zemo pensiju straujāku pieaugumu. Valsts pensijas, kuru apmērs pārsniedz trīskāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (Ls 105), bet nepārsniedz pieckāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (Ls 175), indeksē ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu. Pensijas, kuras pārsniedz pieckāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (Ls 175) patreiz netiek indeksētas.

- Lai palielinātu valsts atbalstu ģimenēm ar bērniem, tika paaugstināti bērna piedzimšanas pabalsta un bērna kopšanas pabalsta apmēri:

- 1) 11.11.2004. Saeimā pieņemti grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā, kas paredz jaunus bērna kopšanas pabalsta piešķiršanas nosacījumus, t.i., paredz, ka bērna kopšanas pabalsts tiek piešķirts par katru bērnu, kā arī paredz, ka gadījumos, kad vienās dzemdībās ir piedzimuši vairāki bērni, pie pabalsta tiek izmaksāta piemaksa;

- 2) Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 14.septembra noteikumiem Nr.791 „Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 8.jūlija noteikumos Nr.381 „Noteikumi par bērna piedzimšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību”” no 2004.gada 1.oktobra bērna piedzimšanas pabalsta apmērs tika paaugstināts līdz 296 Ls. Pabalstu apmēru piešķir neatkarīgi no tā, kad ārstniecības iestādē uzsākta mātes medicīniskā aprūpe sakarā ar grūtniecību;

- 3) Ministru kabineta 07.12.2004. noteikumi Nr.1003 „Kārtība, kādā piešķir un izmaksā bērna kopšanas pabalstu un piemaksu pie bērna kopšanas pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem” (stājās spēkā 2005.gada 1.janvārī), saskaņā ar kuriem ir paaugstināti un noteikti šādi bērna kopšanas pabalsta apmēri:

- personai, kura kopj bērnu vecumā līdz gadam, ja šī persona ir nodarbināta (uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu") un atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, – personas mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 70 procentu apmērā, bet ne mazāk kā 56 latī mēnesī un ne vairāk kā 392 latī mēnesī;

- personai, kura kopj bērnu vecumā līdz gadam, ja šī persona nav nodarbināta (nav uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu"), – 50 latu mēnesī;

- personai, kura kopj bērnu vecumā no viena līdz diviem gadiem, – 30 Ls mēnesī;

- personai, kurai bērna kopšanas pabalsts piešķirts par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem, par katra nākamā bērna vecumā līdz gadam kopšanu papildus bērna kopšanas pabalstam piešķir piemaksu – 50 Ls mēnesī;

- personai, kurai bērna kopšanas pabalsts piešķirts par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem, par katra nākamā bērna vecumā no gada līdz diviem gadiem kopšanu papildus bērna kopšanas pabalstam piešķir piemaksu – 30 Ls mēnesī.

Darba jomā:

- Saskaņā ar koncepciju „Par minimālo darba algu” un Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumiem Nr.413 „Kārtība, kādā nosakāma un pārskatāma minimālā mēneša darba alga”, sākot ar 2004.gada 1.janvāri minimālā mēneša darba alga valstī ir paaugstināta no Ls 70 uz Ls 80.

- Pārskata gadā tika izstrādāti un Saeimā akceptēti grozījumi Darba likumā, kas ievieša Eiropas Savienības direktīvu prasības vienlīdzīgas attieksmes jomā. Grozījumi

paredz arī darbinieku aizsardzību no darba devēja negatīvas attieksmes gadījumos, kad darbinieks darba tiesisko attiecību ietvaros pieļaujamā veidā izmanto savas tiesības. Grozījumos tika precizēti un arī grozīti darba samaksas un darba laika jautājumi. Izmaiņas tika izdarītas arī normās, kas skar darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

- 2004.gada 16.decembrī tika pieņemti grozījumi Darba aizsardzības likumā, kas nosaka, ka darba aizsardzības speciālista funkcijas uzņēmos, kuros nodarbināti līdz desmit darbiniekiem (līdzšinējo piecu vietā), varēs veikt pats darba devējs. Grozījumi paredz arī lielāku darba aizsardzības speciālistu un uzticības personu aizsardzību, darba vides riska novērtēšanā vairāk iesaistīt nodarbinātos un viņu pārstāvjus, kā arī citas izmaiņas, kas veicinās drošākas darba vides veidošanos.

Pasākumi nelegālās nodarbinātības samazināšanai

2004.gada 29.janvārī Ministru kabinetā tika apstiprinātas pamatnostādnes „Par nelegālās nodarbinātības samazināšanas pasākumiem”. To izstrādes mērķis ir samazināt nelegālo nodarbinātību valstī. Šī mērķa īstenošanai paredzēts veikt pasākumus darba jomā, kas ir Labklājības ministrijas kompetencē.

Nelegālās nodarbinātības samazināšanas pasākumus darba jomā ir paredzēts veikt šādos virzienos:

- 1) Valsts darba inspekcijas administratīvās kapacitātes paaugstināšana un kontroles pilnveidošana;
- 2) kontrolējošo institūciju sadarbības pilnveidošana;
- 3) sabiedrības informēšanas un tiesiskās kultūras veicināšanas pasākumu veikšana.

Labklājības ministrija sadarbībā ar Valsts darba inspekciju 2004.gadā izstrādāja pasākumu plānu 2005. - 2009. gadam Valsts darba inspekcijas administratīvās spējas paaugstināšanai saistībā ar nelegālās nodarbinātības samazināšanu.

Dzimumu līdztiesības jomā:

- 2004.gada laikā turpinājās vairāku iepriekšējos gados uzsāktu projektu īstenošana. Projekti tiek īstenoti gan ar Eiropas Savienības programmu finansējumu, gan nevalstisko un ārvalstu organizāciju atbalstu un finansējumu. Vienlaikus jāatzīmē, ka dzimumu līdztiesība ir viena no tām jomām, kur viena gada laikā būtiskas izmaiņas veikt ir praktiski neiespējami. Pirmkārt, tādēļ, ka izmaiņas ir cieši saistītas ar sabiedrības attieksmes maiņu, kas notiek ilgākā laika posmā un, otrkārt, ir nepieciešams veikt plašus sabiedriskās domas pētījumus, lai notikušās izmaiņas varētu konstatēt.

- Latvijas valdība jau 2001.gadā, apstiprinot koncepciju dzimumu līdztiesības īstenošanai (16.10.2001, Protokols Nr.50, 21.§.), uzstādīja mērķi veicināt dzimumu līdztiesības jautājumu efektīvu, integrētu un koordinētu risināšanu visos līmeņos, un līdz ar to apņēmas veikt nepieciešamos pasākumus, lai panāktu dzimumu līdztiesības principu integrēšanu visās dzīves jomās. Tādēļ par galveno sasniegumu dzimumu līdztiesības politikas jomā uzskatāma *Programmas dzimumu līdztiesības īstenošanai 2005. - 2006. gadam* akceptēšana Ministru Kabinetā 2004.gada 8.septembrī. Programmā kā galvenās jomas, kurās nepieciešams veikt situācijas uzlabošanas pasākumus, ir noteiktas izglītības, darba un ģimenes dzīves apvienošanas, atbildīgo institūciju kapacitātes stiprināšanas un vardarbības prevencijas jomas.

- 2004.gadā ir veikts darbs pie dzimumu līdztiesības politikas īstenošanas institucionālā mehānisma nostiprināšanas. Tā kā, apzinot esošo situāciju par dzimumu

līdztiesības jautājumu izpratni visās ministrijās, tika secināts, ka izpratne par dzimumu līdztiesības principa integrēšanu nozaru politikās ir vāja, īstenotie pasākumi attiecas uz visu nozaru ministriju kapacitāti dzimumu līdztiesības jomā.

- Izstrādāts lekciju kurss „Sieviešu un vīriešu tiesības un iespējas: kas jāņem vērā nozaru politikas veidošanā?”, kas tiek lasīts Valsts administrācijas skolā. Kursu mērķis ir sniegt valsts pārvaldes speciālistiem izpratni par dzimumu līdztiesības principa ievērošanu to darbā. Šos kursus plānots organizēt arī 2005.gadā, un ņemot vērā lielo pieprasījumu, sākotnēji ieplānoto četru kursu vietā 2005.gadā paredzēti seši kursi.

- Pārskata gadā tika izstrādātas *Vadlīnijas politiku veidotājiem*, kas paredzētas kā metodiskais materiāls valsts pārvaldes darbiniekiem un sekmēs ievērot dzimumu līdztiesības principu izstrādājot savu un izvērtējot citu valsts institūciju sagatavotos normatīvos aktus, politikas dokumentus, projektus un anotācijas. Vadlīnijas izsūtītas visām ministrijām, kā arī Labklājības ministrijas pakļautībā esošām iestādēm.

- Lai gūtu atbalstu un panāktu ciešāku saistību ar ministriju politikas veidošanas procesu un veiksmīgi īstenotu dzimumu līdztiesības integrēto pieeju un nodrošinātu atbalstu Koordinācijas darba grupai dzimumu līdztiesības jautājumos darbam, Labklājības ministrija ir lūgusi pārējās ministrijas nozīmēt augsta līmeņa amatpersonas (valsts sekretāra vai sekretāra vietnieka līmenī), kas būtu atbildīgas par dzimumu līdztiesības jautājumiem.

- Ņemot vērā to, ka valsts budžeta līdzekļi līdz šim dzimumu līdztiesības jautājumiem nav tikuši piešķirti, Labklājības ministrija ir turpinājusi savus mērķus dzimumu līdztiesības sfērā īstenot, izmantojot ārvalstu projektu sniegtās iespējas. 2004.gadā turpinājās divu Eiropas Kopienas programmas projektu ieviešana – „Masu mediju loma varas pārdalē” un „Sievietes biznesā un lauksaimniecībā”.

5. PROGRAMMU REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE

Rezultatīvo rādītāju sistēma Latvijā ieviesta 1997.gadā budžeta reformas ietvaros ar nolūku izvērtēt ieguldīto finanšu resursu izlietojuma atbilstību politikas mērķiem un pakāpeniski tiek pilnveidota.

Rezultatīvo rādītāju mērķis ir parādīt programmas (apakšprogrammas) lietderību un sabiedrībai gūstamo labumu. Tie atspoguļo Labklājības ministrijas realizēto politiku, kuras darbības mērķis ir izveidot demokrātisku, stabilu, atbildīgu un dzīvotspējīgu sociālās aizsardzības sistēmu, kas nodrošinātu iespēju aizsargāt katras personas sociāli ekonomiskās tiesības. Salīdzinot rezultatīvos rādītājus un to izpildi pa gadiem, var precīzāk aprēķināt nepieciešamos resursus un tādējādi paaugstināt budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitāti. Tam, savukārt, ir liela nozīme programmu budžeta plānošanā turpmākajiem gadiem.

Lai atspoguļotu sociālās politikas īstenošanas rezultātus un labklājības jomas darbības „ieguvumus” no sabiedrības viedokļa, nodaļā tiks analizēta valsts sociālās apdrošināšanas, valsts sociālo pabalstu un darba tirgus administrēšanas rezultatīvo rādītāju plānotā un faktiskā izpilde. Speciālā budžeta rezultatīvo rādītāju plānotā un faktiskā izpilde atspoguļota 1.tabulā.

**Valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta
rezultatīvo rādītāju izpilde**

	2003.gads	2004.gads		
	faktiskā izpilde	plāns	faktiskā izpilde	Izpilde pret plānoto, %
04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets				
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):</i>				
Vecuma pensijas	492 279	487 000	485 303	99,7
Pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā	27 324	27 522	26 642	96,8
Izdienas pensijas	8 914	8 850	8 545	96,6
Apbedīšanas pabalsti	2 121	2 142	2 083	97,2
<i>Pakalpojuma vidējie apmēri (Ls, mēnesī):</i>				
Vecuma pensijas	64,99	70,92	71,59	100,9
Pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā	49,95	52,22	54,93	105,2
Izdienas pensijas	89,54	95,56	95,17	99,6
Apbedīšanas pabalsti	128,44	140,37	140,01	99,7
04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets				
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):</i>				
Bezdarbnieku pabalsta saņēmēju skaits	39 018	39 500	39 451	99,9
Bezdarbnieku stipendiju saņēmēju skaits	1 872	1 380	1 187	86,0
Bezdarbnieku apmācība un pārkvalificēšana:				
uz apmācībām un pārkvalifikāciju nosūtīto bezdarbnieku skaits vidēji mēnesī	572	110	116	105,5
apmācības un pārkvalifikācijas kursus beigušie mācību kursus beigušie darbā iekārtotie bezdarbnieki	4 933	4 300	4 215	98,0
pasākumos konkurētspējas paaugstināšanai iesaistītie bezdarbnieki	2 610	3 500	4 061	116,0
pasākumos konkurētspējas paaugstināšanai iesaistītie bezdarbnieki	29 209	22 000	22 419	101,9
pēc iesaistīšanas pasākumos konkurētspējas paaugstināšanai darbā iekārtotie bezdarbnieki	8 989	8 000	10 698	133,7
Profesionālās karjeras izvēles centrā apkalpotie cilvēki	36 406	35 000	38 399	109,7
<i>Pakalpojuma vidējie apmēri (Ls, mēnesī):</i>				
vidējais bezdarbnieka pabalsta apmērs	50,63	58,50	57,06	97,5
vidējais bezdarbnieka stipendijas apmērs	25,00	25,00	23,00	92,0
04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets				
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):</i>				
Slimības pabalsti: apmaksāto slimības dienu skaits vidēji mēnesī	6 755	8 140	7 693	94,5
Atlīdzība par darbaspēju zaudējumu	1 841	2 610	2 921	111,9
Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu	30	35	31	88,6
Apbedīšanas pabalsti	0,6	1	0,6	60,0
<i>Pakalpojuma vidējie apmēri (Ls):</i>				
Slimības pabalsti (dienā)	4,00	4,80	4,54	94,6
Atlīdzība par darbaspēju zaudējumu (mēnesī)	56,23	60,15	53,75	89,4
Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu (mēnesī)	80,37	83,43	75,05	90,0
Apbedīšanas pabalsti (mēnesī)	310,14	175,00	170,14	97,2

04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets				
Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):				
Invaliditātes pensijas	79 311	78 340	77 272	98,6
Apmaksāto maternitātes dienu skaits	123 853	139 525	128 373	92,0
Apmaksāto slimības dienu skaits	307 287	323 820	372 838	115,1
Apbedīšanas pabalsti	182	180	196	108,9
Pakalpojuma vidējie apmēri (Ls):				
Invaliditātes pensijas (mēnesī)	56,99	62,45	62,93	100,8
Maternitātes pabalsti (dienā)	5,73	5,90	7,23	122,5
Slimības pabalsti (dienā)	4,08	5,00	4,60	92,0
Apbedīšanas pabalsti (mēnesī)	289,23	315,66	329,41	104,4

Vecuma pensijas vidējais apmērs mēnesī 2004.gadā palielinājās par 6,60 Ls. Vecuma pensijas apmērs pārsniedza plānoto apmēru sakarā ar to, ka pensijas tika indeksētas ar lielāku koeficientu nekā bija plānots. 2004.gadā pensiju indeksācija tika veikta divas reizes – aprīlī un oktobrī. Aprīlī veiktās pensiju indeksācijas rezultātā pensijas apmērs vidēji pieauga par 2,45 Ls jeb 3,69%, savukārt, oktobrī veiktās pensiju indeksācijas rezultātā pensijas apmērs vidēji pieauga par 6,14 Ls jeb 8,85%. Šo indeksāciju rezultātā pensijas, kuru apmērs līdz 2004.gada 1.oktobrim nepārsniedza 105 Ls tika palielinātas par 14,16% jeb vidēji par 8,65 Ls. Pensijas, kuras bija robežās no 105 Ls līdz 175 Ls, tika palielinātas par 7,60% jeb vidēji par 9,96 Ls. Savukārt, pensijas, kuru apmērs pārsniedza 175 Ls, netika mainītas.

Bezdarbnieku pabalsta saņēmēju skaits vidēji mēnesī 2004.gadā, salīdzinot ar 2003.gadu, palielinājās par 433 bezdarbniekiem jeb 1,11%, savukārt, vidējais bezdarbnieka pabalsta apmērs vidēji mēnesī palielinājās par 6,43 Ls jeb 12,70%.

2004.gadā palielinājās arī **slimības pabalsta** un **atlīdzības par darbspēju zaudējumu** apmērs, ko ietekmēja apdrošināto personu vidējās mēneša izpeļņas palielināšanās.

2004.gadā turpināja samazināties **invaliditātes pensiju saņēmēju skaits** par 2 039 jeb 2,57%, savukārt, invaliditātes pensijas vidējais apmērs 2004.gadā palielinājās par 5,94 Ls jeb 10,42%.

Kopumā ir vērojama tendence samazināties valsts sociālo pabalstu saņēmēju skaitam. Īpaši samazinājies ir ģimenes valsts pabalstu saņēmēju skaits, savukārt, sociālās apdrošināšanas pabalstu saņēmēju skaits ir nedaudz pieaudzis.

2.tabula

Valsts sociālo pabalstu rezultātīvo rādītāju izpilde

	2003.gads	2004.gads		
	faktiskā izpilde	plāns	faktiskā izpilde	Izpilde pret plānoto, %
20.00.00 Valsts sociālie pabalsti				
Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):				
Bērna kopšanas pabalsts	45 975	45 250	44 709	98,8
Ģimenes valsts pabalsts	447 726	436 100	436 599	100,1

Piemaksas par bērnu invalīdu	9 648	10 045	9 976	99,3
Bērna piedzimšanas pabalsts	1 721	1 735	1 701	98,0
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts	13 216	13 520	13 582	100,5
Apbedīšanas pabalsts	29	30	25	83,3
Valsts sociālais pabalsts Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekam vai mirušā dalībnieka ģimenei	2 893	2 915	2 924	100,3
Transporta kompensācija invalīdiem, kuriem ir pārvietošanās grūtības (pusgadā)	8 787	9 350	9 308	99,6
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekam, kuram noteikta darbspēju zaudējuma pakāpe 10-12 % apmērā un tās cēloņsakarība ar minētās avārijas seku likvidācijas darbu veikšanu	422	400	390	97,5
Speciālais pabalsts Latvijas neatkarības atgūšanas procesā bojā gājušo personu bērniem	8	7	7	100,0
Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	7 148	6 875	6 731	97,9
Atlīdzība aizbildnim par pienākumu pildīšanu	7 189	7 150	7 072	98,9
Atlīdzība audžuģimenei	5	5	6	120,0
<i>Pakalpojuma vidējie apmēri (Ls, mēnesī):</i>				
Bērna kopšanas pabalsts	20,81	21,32	21,41	100,4
Ģimenes valsts pabalsts	7,21	7,18	7,22	100,6
Piemaksas par bērnu invalīdu	42,22	50,86	50,66	99,6
Bērna piedzimšanas pabalsts	187,30	209,93	207,72	98,9
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts	34,81	44,72	44,65	99,8
Apbedīšanas pabalsts	71,24	82,55	83,23	100,8
Valsts sociālais pabalsts Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekam vai mirušā dalībnieka ģimenei	12,41	12,51	12,52	100,1
Transporta kompensācija invalīdiem, kuriem ir pārvietošanās grūtības (pusgadā)	28,24	27,98	28,46	101,7
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekam, kuram noteikta darbspēju zaudējuma pakāpe 10-12 % apmērā un tās cēloņsakarība ar minētās avārijas seku likvidācijas darbu veikšanu	26,51	31,61	32,11	101,6
Speciālais pabalsts Latvijas neatkarības atgūšanas procesā bojā gājušo personu bērniem	53,75	65,45	66,65	101,8
Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	22,70	24,15	22,95	95,0
Atlīdzība aizbildnim par pienākumu pildīšanu	38,39	37,95	38,53	101,5
Atlīdzība audžuģimenei	42,85	54,21	68,43	126,2

Bērna kopšanas pabalsta saņēmēju skaits vidēji mēnesī 2004.gadā samazinājās par 1 266 saņēmējiem, neskatoties uz to, ka sākot ar 1999.gadu, kopumā ir vērojama tendence palielināties pabalsta saņēmēju skaita īpatsvaram ar augstāku pabalsta apmēru.

Ģimenes valsts pabalsta saņēmēju skaits vidēji mēnesī 2004.gadā salīdzinot ar 2003.gadu ir samazinājies par 11 127 pabalstiem jeb 2,49%, ģimenes valsts pabalsta apmērs nemainījās.

Bērna piedzimšanas pabalsta saņēmēju skaits vidēji mēnesī 2004.gadā samazinājās par 20 saņēmējiem jeb 1,16%, savukārt, pabalsta apmērs palielinājās par 20,42 Ls, ko ietekmēja bērna piedzimšanas pabalsta palielināšana ar 2004.gada 1.oktobra no 196 Ls līdz 296 Ls.

Informācija par budžeta programmas “Darba tirgus administrēšana” 2004.gada rezultātīvo rādītāju izpildi ir sniegta 3.tabulā.

3.tabula

**Budžeta programmas “Darba tirgus administrēšana”
rezultātīvo rādītāju izpilde**

	2003.gads		2004.gads	
	faktiskā izpilde	plāns	faktiskā izpilde	Izpilde pret plānoto, %
07.01.00 Nodarbinātības valsts dienesta uzturēšana un aktīvo nodarbinātības pasākumu attīstība				
Apkalpoto apmeklētāju skaits vidēji mēnesī	170 286	180 000	182 322	101,3
Darbā iekārtotie bezdarbnieki	35 449	39 000	41 843	107,3
Aktīvajos nodarbinātības pasākumos nosūtītie bezdarbnieki	54 729	37 820	39 882	105,5
Piešķirts bezdarbnieka statuss	108 461	114 000	112 457	98,6
Noņemts bezdarbnieka statuss	107 691	109 000	112 348	103,1
07.02.00 Darba aizsardzības un darba likumdošanas aktu piemērošanas valsts kontrole un uzraudzība				
Uzņēmumu pārbaudes	11 001	9 200	9 759	106,1
Uzņēmumos novērstie pārkāpumi attiecībā pret novēršamajiem pārkāpumiem (procentos)	98	96	98	102,1
Konsultatīvie pasākumi darba devējiem un darbiniekiem	662	166	387	233,1
Informācijas sagatavošana plašsaziņas līdzekļiem	499	479	590	123,2
07.03.00 Pagaidu sabiedriskie darbi				
Nodarbināto bezdarbnieku skaits (arī pasākumos noteiktām personu grupām) vidēji mēnesī	4 372	3 000	3 374	112,5
Pagaidu sabiedriskos darbos (arī pasākumos noteiktām personu grupām) nosūtītie bezdarbnieki	17 833	14 500	16 071	110,8

Darbā iekārtoto bezdarbnieku skaits 2004.gadā pārsniedza plānoto apjomu. Viena no Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) prioritātēm 2004.gadā bija bezdarbnieku darbā iekārtošana, tādēļ NVA filiāles savu darbību orientēja uz sadarbības uzlabošanu ar darba devējiem. NVA filiālēs darba devēji reģistrēja (pieteica) vairāk brīvās darba vietas, līdz ar to lielākam skaitam bezdarbnieku bija iespēja iekārtoties darbā.

Apkalpoto apmeklētāju skaits 2004.gadā pieauga par 12 036 apmeklētājiem vidēji mēnesī, kas ir skaidrojams ar darba meklētāju intereses palielināšanos par NVA piedāvātajiem pakalpojumiem, t.sk., par iespējām strādāt vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās vidējās vai profesionālās vidējās izglītības iestādēs.

Informācija par budžeta programmas “Valsts sociālie pakalpojumi” 2004.gada rezultātīvo rādītāju izpildi ir sniegta 4.tabulā.

4.tabula

Valsts budžeta programmas "Valsts sociālie pakalpojumi" rezultātīvo rādītāju izpilde

	2003.gads	2004. gads		
	faktiskā izpilde	plāns	faktiskā izpilde	izpilde pret plānoto, %
05.01.00 Sociālā un profesionālā rehabilitācija				
* Rehabilitācijas pasākumi personām ar īpašām vajadzībām, t.sk (Ls)	939662	306 404.00	306 404.00	100.0
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi - SPP 2 līg.ar "Jaundubultiem" (nav ietverti tiesvedības izdevumi ar "Viktoriju" Ls 14849,61)	729 841	113 008.00	113 008.00	100.0
Minimālais sociāli rehabilitēto personu skaits sociālās rehabilitācijas institūcijās, ja rehabilitācijas kurss ilgst maksimāli pieļaujamo laiku -21 dienu	3989	566	565	99.8
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar redzes traucējumiem	147 524	132 686	132 686	100.0
<i>Pakalpojuma saņēmēju skaits</i>	<i>1274</i>	<i>527</i>	<i>527</i>	100.0
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar dzirdes traucējumiem	61 505	59 903	59 903	100.0
<i>Pakalpojuma saņēmēju skaits</i>	<i>9390</i>	<i>7 342</i>	<i>7 342</i>	100.0
ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībnieku un cietušo personu apliecību finansēšana	792	807	807	100.0
<i>Nodrošināta apliecību izsniegšana ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem</i>	<i>665</i>	<i>419</i>	<i>419</i>	100.0
* Dotācija informatīv.dienest. "Brailinform" žurnālam "Rosme" (Ls)	12 955	18 314	18 314	100.0
<i>Izdoti žurnālu numuri Braila rakstā</i>	<i>15</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	100.0
<i>ar kopējo tirāžu</i>	<i>6720</i>	<i>840</i>	<i>840</i>	100.0
<i>Izdoto žurnālu skaits gludrakstā</i>		<i>12</i>	<i>12</i>	100.0
<i>ar kopējo tirāžu</i>		<i>9 600</i>	<i>9 600</i>	100.0
* Invalīdu profesionālā rehabilitācija (Ls)	761 436	725 461	725 461	100.0
ARC "Alsviķi" 2004.g.1.pusg.	271 607	142 869	142 869	100.0
SPP līgums ar "Koledžu RRC" 2004.g.1.pusg.	489 829	220 776.00	220 776.00	100.0
V/A " Sociālās integrācijas centrs" - valsts <u>dotācija no 2.pusgada prof.reh. (Ls)</u>		361 816.0	361 816.0	100.0
Audzēkņu skaits invalīdu arodapmācības un rehabilitācijas centros	288	217	217	100.0
Nosacītais izglītojamo skaits	76	342	342	100.0
<i>t.sk.finansēti no dotācijas visprējiem ieņēmumiem</i>	<i>76</i>	<i>183</i>	<i>183</i>	100.0
Uzņemto izglītojamo skaits gadā	146	252	241	95.6
<i>t.sk.finansēti no dotācijas visprējiem ieņēmumiem</i>	<i>146</i>	<i>152</i>	<i>152</i>	100.0
Absolventu skaits gadā	121	93	93	100.0
<i>t.sk.finansēti no dotācijas visprējiem ieņēmumiem</i>	<i>121</i>	<i>65</i>	<i>68</i>	104.6

* Tehnisko palīglīdzekļu nodrošinājums				
Tehnisko palīglīdzekļu saņēmēju skaits:				
saņemtās personiskās pārvietošanās palīģierīces	6 042	5400	4 280	79.3
saņemtās protēzes	2 815	2500	1 856	74.2
saņemtās ortozes	6 697	6000	4 864	81.1
saņemtie ortopēdiskie apavu pāri	4 753	4200	3 428	81.6
saņemtās personiskās aprūpes palīģierīces	4 799	3900	3 598	92.3
saņemtās komunikācijas palīģierīces	6 713	6000	6 112	101.9
* Kredītprocenu segšana invalīdu mājokļu pielāgošanai (Ls)	143	500	285	57.0
* Atkarībā esošo bērnu sociālā rehabilitācija un reintegrācija (Ls)	108 958.78	122 210.00	122 210.00	100.0
<i>vid. vietu skaits saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem uz 2004.g.</i>	<i>77</i>	<i>77</i>	<i>77</i>	<i>100.0</i>
* No vardarbības cietušo bērnu sociālā rehabilitācija (Ls)	159873	182 019.39	180 359.50	99.1
* No vardarbības cietušo bērnu sociālā rehabilitācija dzīvesvietā (Ls)	40 261	46 832.71	45 172.82	96.5
* No vardarbības cietušo bērnu sociālā rehabilitācija institūcijās (Ls)	117 448	135 186.68	135 186.68	100.0
* Speciālistu, kuri vardarbībā cietušajiem bērniem sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, apmācība	2 164			
<i>rehabilitētais bērnu skaits</i>		<i>560</i>	<i>560</i>	<i>100.0</i>
<i>rehabilitētais pavadošo personu skaits skaits</i>		<i>37</i>	<i>37</i>	<i>100.0</i>
05.03.00 Aprūpe sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās				
* Aprūpe bērnu ilgstošās sociālās aprūpes institūcijās" (ar Ezerkr.valsts dotāc.) (Ls)	4 054 791	3810039	3825989	100.4
<i>vietu skaits bērnu ilgstošās sociālās aprūpes institūcijās (faktiski dzīvojošais vidējais klientu skaits pārskata periodā)</i>	<i>1026</i>	<i>1034</i>	<i>954</i>	<i>92.3</i>
* Aprūpe pieaugušo ilgstošās sociālās rehabilitācijas institūcijās (ar Ezerkr.maksas pak.) (Ls)	8 353 684	9654154	8771100	90.9
<i>vietu skaits pieaugušo ilgstošās sociālās aprūpes institūcijās (faktiski dzīvojošais vidējais klientu skaits pārskata periodā)</i>	<i>4333</i>	<i>4421</i>	<i>4371</i>	<i>98.9</i>
Maksimālais vietu skaits institūcijās (no dotācijas visprējiem ieņēmumiem finansētais vietu skaits institūcijās) (Ls)	5527	5455	5455	100.0
* Valsts līdzdalība dienas centru personām ar garīga rakstura traucējumiem izveidošanā un uzturēšanā (Ls)	164136.6	146254	146254	100.0
Maksimālais vietu skaits dienas aprūpes centros personām ar garīga rakstura traucējumiem	287	274	260	94.9
05.04.00 Valsts sociālo pakalpojumu administrēšana un invaliditātes noteikšanas organizācija, uzraudzība un kontrole				
* Sociālo pakalpojumu pārvaldes darbība (Ls)	232 853	271 370	268 449	98.9
* VDEĀK darbība (Ls)	648 486	725 547	725 547	100.0
Komisionēto personu skaits	52 031	49000	55 137	112.5

6. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI

Pārskata periodā turpinājās esošo pakalpojumu kvalitātes uzlabošana, paplašinot to mērķu grupas, apjomus un pieejamību, kā arī attīstījās jauni pakalpojumi. Notika atsevišķu pabalstu pārskatīšana un paaugstināšana.

Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu jomā:

- 2004.gada 17.jūlijā Saeima akceptēja preču un pakalpojumu iepirkumu atvieglojumus no invalīdu biedrību uzņēmumiem, ja pircējs ir valsts vai pašvaldība. Atlaides paredzētas gadījumos, ja iepirkuma summa nepārsniedz 10 000 latu un uzņēmums ir invalīdu biedrības uzņēmumu sarakstā.

- 2004.gada 17.augustā tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 246 „Kārtība, kādā no psihoaktīvām vielām atkarīgie bērni saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, un prasības sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem”. Grozījumi paredz, ka bērni varēs atkārtoti saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un pabeigt uzsākto rehabilitācijas kursu pēc 18 gadu sasniegšanas, ja līdz tā beigām atlikuši ne vairāk kā seši mēneši. Saskaņā ar šiem noteikumiem tiek atvieglota nepieciešamo dokumentu iesniegšanas procedūra, lai no psihoaktīvajām vielām atkarīgie bērni sociālās rehabilitācijas pakalpojumus varētu saņemt pēc iespējas ātrāk.

- 2004.gada 17.augustā tika pieņemti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kas paredz, ka to pašvaldību sociālo pabalstu, kuru izmaksā papildus GMI pabalstam, veidu, apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šos pabalstus, nosaka pašvaldība savos saistošajos noteikumos.

- Lai paaugstinātu pakalpojumu sniegšanā iesaistīto speciālistu profesionalitāti, tika realizēts Dānijas Sociālo lietu ministrijas un Labklājības ministrijas sadarbības projekts “No psihoaktīvajām vielām atkarīgo bērnu sociālās rehabilitācijas sistēmas izveide Latvijā”, kuru uzsāka ieviest jau 2003.gadā.

- Pārskata periodā tika pilnveidota kārtība, kādā bērnam, kurš cietis no vardarbības, sniedzama nepieciešamā palīdzība (MK noteikumi Nr. 208).

- Lai pilnveidotu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas administrēšanu un pārraudzību tika izstrādāta kārtība, kādā sociālo pakalpojumu sniedzēji tiek reģistrēti sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Sociālo pakalpojumu pārvaldes izveidotās un aktualizētās reģistrācijas sistēmas rezultātā pakalpojumu pircējiem un to saņēmējiem publiski būs pieejama pilnīga informācija par iespējamajiem pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi nodrošinot iespēju izvēlēties atbilstošāko.

- Sešās sociālās aprūpes institūcijās¹ (atbilstoši reģionālajam principam) uzsākta ERAF līdzfinansētas nacionālās programmas „Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana” īstenošana.

- 2004.gadā uzsākta ERAF Nacionālās programmas “Informāciju un komunikāciju tehnoloģiju nodrošināšana sociālo pakalpojumu administratīvajās institūcijās” projektu „Invaliditātes informatīvās sistēmas izveide”, īstenošana. (VDEĀK, TPC)

---

¹ SAC “Allaži”, SAC „Ropaži”, SAC „Rūja”, SAC „Jelgava”, SAC „Kalupe”, SAC „Ilgi”

Valsts sociālās apdrošināšanas jomā:

- Ministru kabineta 14.01.2004. rīkojums Nr.23 „Par koncepciju „Par nepieciešamo rīcību trūkumu novēršanai valsts pensiju politikas īstenošanā”” noteica sagatavot un noteiktā kārtībā līdz 2005.gada 1.aprīlim iesniegt Ministru kabinetā grozījumus likumā „Par valsts pensijām”, kas sekmētu virzību uz pietiekamu pensiju nodrošināšanu atbilstoši sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā plānotajiem līdzekļiem. Saskaņā ar Labklājības ministrijas 25.10.2004. rīkojumu Nr.143 „Par darba grupas izveidošanu likumprojekta „Grozījumi likumā „Par valsts pensijām”” izstrādei” tika izveidota darba grupa, kurā tika iekļauti 8. Saeimas deputāti un pārstāvji no LM, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Valsts cilvēktiesību biroja, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, kā arī no Latvijas Pensionāru federācijas. Viens no galvenajiem grozījumu uzdevumiem ir nodrošināt virzību uz pietiekamām pensijām, īpašu vērību pievēršot pensionāriem ar lielu apdrošināšanas stāžu.

- 2004.gada 25.novembrī Saeimā tika pieņemti grozījumi likumā „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām” (stājās spēkā ar 2005.gada 1.janvāri), kas tika vērsti uz likuma normu sakārtošanu un pilnveidošanu, nodrošinot labāku sociāli apdrošināto personu, kuras cietušas nelaimes gadījumā darbā vai saslimušas ar arodslimību, vai viņu apgādībā bijušo personu sociālo aizsardzību.

- 2004.gada 1. oktobrī vienlaicīgi ar valsts pensiju indeksāciju veikta arī atlīdzības par darbaspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmēra indeksācija, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu laikposmā no 2003.gada 1.septembra līdz 2004.gada 31.augustam – 1,0775. Indeksācijas rezultātā atlīdzības apmēra vidējais pieaugums bija 4,58 lati.

- Lai izslēgtu iespēju saņemt nepamatoti lielus pabalstus, kā arī, lai precizētu likumdošanas normas atbilstoši dzimumu līdztiesības principiem, 2004.gada 2.decembrī Saeimā tika pieņemts likums “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības apdrošināšanu””. Tajā ir precizētas kalendāra dienas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtība, ko ņem par pamatu likumā noteikto pabalstu (maternitātes, paternitātes, slimības un apbedīšanas) apmēru aprēķināšanai. Likumā noteikts, ka par laiku, kurā personā nav veikusi sociālās apdrošināšanas iemaksas, pabalsts tiks aprēķināts, vidējo apdrošināšanas iemaksu algu par minēto periodu vai šā perioda daļu nosakot no valstī noteiktās mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 40% apmērā.

- Ministru kabineta 28.09.2004. noteikumi Nr.813 “Grozījumi Ministru kabineta 2000.gada 25.janvāra noteikumos Nr.32 “Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtība bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai un bezdarbnieka pabalsta un apbedīšanas pabalsta piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtība””, savukārt, precizē kalendāra dienas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas, ko ņem par pamatu bezdarbnieka pabalsta aprēķināšanai, noteikšanas kārtību, paredzot, ka šī alga vienā kalendāra dienā nedrīkst pārsniegt 1/365 daļu no valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta gada maksimālā apmēra, kā arī precizē bezdarbnieka pabalsta aprēķināšanas kārtību personu grupām, kurām pabalstu piešķir konstantā apmērā.

- 2004.gada 18.novembrī spēkā stājās Pagaidu līgums starp Latvijas Republikas Labklājības ministriju un Norvēģijas Karalisko Darba un sociālo lietu ministriju atbilstoši Padomes 1971.gada 14.jūnija Regulas (EEK) Nr.1408/71 par sociālā nodrošinājuma shēmu piemērošanu nodarbinātām, pašnodarbinātām personām, kā arī to ģimenes locekļiem, kas pārvietojas Kopienas teritorijā, 17.pantam attiecībā uz

Latvijas jūrniekiem, kuri nodarbināti uz Norvēģijas Starptautiskajā kuģu reģistrā reģistrētiem kuģiem. Pagaidu līgums sekmē to Latvijas jūrnieku sociālo drošību, kuri nodarbināti uz Norvēģijas Starptautiskajā kuģu reģistrā reģistrētu kuģu klāja. Šie jūrnieki tiek sociāli apdrošināti Latvijā. Pagaidu līgums ir noslēgts uz 2 gadiem, paredzot iespēju to pagarināt.

Darba jomā:

- Lai veicinātu personu vecumā no 15 līdz 18 gadiem, kas iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs, nodarbinātību vasaras brīvlaikā, 2004.gada 22.aprīlī tika izdarīti grozījumi Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā. Grozījumu mērķis ir orientēt personas uz darbu kā vienīgo līdzekļu iegūšanas un labklājības avotu, kā arī sniegt minētajām personām iespēju atbilstoši to interesēm un spējām iegūt nepieciešamās darba pamatprasmes, iemaņas un pieredzi.

- 2004.gada 5.oktobrī tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 828 „Aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtība un aktīvo nodarbinātības pasākumu realizētāju izvēles principi”. Grozījumi paredz, ka bezdarbnieki varēs atkārtoti iesaistīties apmācībā jau gadu pēc iepriekšējās bezdarbnieku apmācības, nevis pēc trīs gadiem, kā līdz šim. Jaunā kārtība nodrošina iespēju operatīvi reaģēt uz darba tirgus pieprasījumu un piedāvājumu, ar vairāku bezdarbnieku apmācības kursu palīdzību pakāpeniski paaugstinot bezdarbnieku profesionālo kvalifikāciju, lai sagatavotu darba devējiem nepieciešamos speciālistus no radniecīgu profesiju apguvušo bezdarbnieku vidus. Tādējādi tiek paaugstināta bezdarbnieku konkurētspēja darba tirgū un uzlabosies viņu darbā iekārtošana. Tāpat jaunā kārtība nodrošinās efektīvu Eiropas Sociālā fonda finansiālā atbalsta izmantošanu.

7. ES STRUKTŪRFONDU IEVIEŠANA

Līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā (turpmāk- ES), Latvijai kā pilntiesīgai ES dalībvalstij laika posmā no 2004. līdz 2006.gadam ir pieejams četru ES struktūrfondu (Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda un Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta) (turpmāk – struktūrfondi) finansiālais atbalsts 841,434 miljonu eiro apmērā (t.sk., 215,866 miljoni eiro Latvijas nacionālais līdzfinansējums).

Struktūrfondu atbalsts tiks piešķirts sekojošām 2004. – 2006.gada Mērķa 1 programmas (turpmāk – vienotais programmdokuments) noteiktām prioritātēm:

- 1.prioritāte - Līdzsvarotas attīstības veicināšana;
- 2.prioritāte - Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana;
- 3.prioritāte - Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana;
- 4.prioritāte - Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana;
- 5.prioritāte - Tehniskā palīdzība.

Struktūrfondu ieviešanas institucionālo ietvaru un katras struktūrfondu īstenošanā iesaistītās institūcijas kompetencē esošos uzdevumus nosaka Ministru kabineta 2004.gada 30.marta noteikumi Nr.200 „Noteikumi par Eiropas Savienības struktūrfondu vadību”. Saskaņā ar šiem noteikumiem, Labklājības ministrija veic struktūrfondu pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas pienākumus.

Labklājības ministrijas pārziņā ir vairākas aktivitātes vienotā programmdokumenta 1. prioritātes - Līdzsvarotas attīstības veicināšana un 3. prioritātes - Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana pasākumu ietvaros. Lai nodrošinātu struktūrfondu ieviešanas procesus atbilstoši ES un Latvijas

Republikas noteiktajiem strukturālās palīdzības īstenošanas noteikumiem, 2004.gadā tika izdoti vairāki ministrijas iekšējie normatīvie akti².

Šie normatīvie akti pamato atbilstošas iekšējās kontroles sistēmas funkcionēšanu Labklājības ministrijā, un bija pamats struktūrfondu vadošās iestādes pozitīvam audita slēdzienam par ministrijas gatavību struktūrfondu apguvei. Paralēli struktūrfondu ieviešanas procedūru noteikšanai Labklājības ministrijā tika izstrādāti un attiecīgajā struktūrfondu vadības komitejā saskaņoti projektu īstenošanai nepieciešamie dokumenti (nacionālās programmas, grantu shēmu apraksti, atklātu konkursu vadlīnijas). 2004.gada nogalē tika uzsākta visu ministrijas pārziņā esošo vienotā programmdokumenta aktivitāšu ieviešana.

Kaut arī 2004.gadā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētajās aktivitātēs ES līdzfinansējuma atmaksas netika veiktas, lielā projektu pieteicēju aktivitāte ļauj secināt, ka vienotā programmdokumenta aktivitāšu ieviešana 2004.gadā uzsākta veiksmīgi³. Atsevišķi faktori, kas kavēja efektīvu struktūrfondu ieviešanu 2004.gadā, galvenokārt, saistāmi ar tiesisko bāzi, kura tika izstrādāta un pilnveidota paralēli ar struktūrfondu ieviešanas procesu. Šī faktora rezultātā daļa no struktūrfondu procedūrām tika izstrādātas uz t.s., „precedenta pamata”, kad atsevišķu procedūru nepieciešamību noteica kļūdas īstenotajos procesos.

---

² LM 23.03.2004 normatīvais akts Nr.9/NOR „Kārtība, kādā izvērtē un apstiprina Eiropas Sociālā fonda atklāto konkursu projektu pieteikumus” (grozījumi veikti ar Labklājības ministrijas 06.10.2004 normatīvo aktu Nr. 34/NOR) un 23.03.2004 normatīvais akts Nr.10/NOR „Kārtība, kādā izveido komisiju Eiropas Sociālā fonda atklāto konkursu projektu pieteikumu izvērtēšanai” (grozījumi veikti ar Labklājības ministrijas 22.09.2004 normatīvo aktu Nr.33/NOR); LM 22.09.2004 rīkojums Nr.122 „Par Eiropas Sociālā fonda atklātu konkursu projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 23.03.2004 normatīvais akts Nr.11/NOR „Kārtība, kādā izstrādā un apstiprina nacionālās programmas un nacionālos projektus Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļu piesaistei” (grozījumi veikti ar Labklājības ministrijas 17.05.2004 normatīvo aktu Nr.18/NOR); LM 03.09.2004 rīkojums Nr.114 „Par Eiropas Savienības struktūrfondu nacionālo programmu īstenošanu Labklājības ministrijā”; LM 23.03.2004 normatīvais akts Nr.12/NOR „Kārtība, kādā izstrādā un apstiprina grantu shēmas Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļu piesaistei” un 18.05.2004 normatīvais akts Nr. 19/NOR „Kārtība, kādā izveido komisiju Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda grantu shēmas projektu pieteikumu izvērtēšanai” (grozījumi veikti ar Labklājības ministrijas 07.10.2004 normatīvo aktu Nr.36/NOR); LM 08.10.2004 normatīvais akts Nr.37/NOR „Kārtība, kādā izskata Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda grantu shēmas projektu pieteikumus”; LM 08.10.2004 rīkojums Nr.134 „Par Eiropas Sociālā fonda grantu shēmas „Sociālā darba speciālistu apmācības” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 08.10.2004 rīkojums Nr.135 „Par Eiropas Sociālā fonda grantu shēmas „Profesionālās rehabilitācijas programmu attīstība un ieviešana” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 08.10.2004 rīkojums Nr.137 „Par Eiropas Reģionālās attīstības fonda grantu shēmas „Alternatīvo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstība” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 25.10.2004 rīkojums Nr.144 „Par Eiropas Sociālā fonda grantu shēmas „Pētījumu veikšana par sociāli atstumto iespējām darba tirgū” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 25.10.2004 rīkojums Nr. 145 „Par Eiropas Sociālā fonda grantu shēmas „Motivācijas programmas sociāli atstumtajām riska grupām” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 25.10.2004 rīkojums Nr.146 „Par Eiropas Sociālā fonda grantu shēmas „Sociālās rehabilitācijas programmu izstrāde un ieviešana” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 25.10.2004 rīkojums Nr.147 „Par Eiropas Sociālā fonda grantu shēmas „Konsultācijas un apmācība komercdarbības un pašnodarbinātības uzsākšanai” projektu pieteikumu vērtēšanas komisijas sastāvu”; LM 31.03.2004 normatīvais akts Nr.13/NOR „Informācijas sagatavošanas, sniegšanas, pieejamības un glabāšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu ietvaros veicamās kontroles pasākumiem”; LM 15.03.2004 normatīvais akts Nr.8/NOR „Kārtība, kādā nodrošina riska pārvaldības procesu ES struktūrfondu projektu pieteikumu vērtēšanā”, Labklājības ministrijas 17.03.2004 rīkojums Nr.43 „Par darba grupas izveidi riska pārvaldības procesa ieviešanai”, 22.04.2004 apstiprināts Risku reģistrs. LM 25.10.2004 rīkojums Nr.48 „Par LM amatpersonu aizvietošanas kārtību pirmā līmeņa starpniekinstitūcijai noteikto uzdevumu izpildē”, kā arī „Metodiskie norādījumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidi un uzturēšanu LM, lai nodrošinātu ES struktūrfondu vadību, uzraudzību, kontroli un novērtēšanu”; Izdoti šādi metodikas dokumenti: 24.09.2004 „Eiropas Sociālā fonda atklātu konkursu projektu pieteikumu vērtēšanas ekspertu atlases un apstiprināšanas kārtība” un 11.10.2004 „Eiropas Sociālā fonda atklātu konkursu projektu pieteikumu vērtēšanas kārtība”.

³ Ar Finanšu ministrijas kā Eiropas Savienības struktūrfondu vadošās iestādes sagatavoto gadskārtējo ziņojumu par struktūrfondu ieviešanu 2004.gadā iespējams iepazīties Interneta mājas lapā www.esfondi.lv.

Veicot grozījumus normatīvajos aktos un procedūrās, aizkavējās struktūrfondu ieviešanas aktivitātes, piemēram, projektu pieteikumu standartdokumentācijas (apraksti, pieteikuma veidlapas, metodiskie norādījumi, standartlīgumi u.c.) apstiprināšanu, projektu konkursu izsludināšanu, projektu vērtēšanu, līgumu slēgšanu, projektu ieviešanas uzsākšanu, struktūrfondu aktivitāšu uzraudzību, ziņošanu par neatbilstību konstatāciju u.c. Papildus jāmin arī neskaidrības ar Finanšu ministrijas kā struktūrfondu vadošās iestādes izdoto normatīvo aktu kā ārēju tiesību aktu juridisko statusu, kas ietekmējušas ar ES struktūrfondu vadību saistīto jautājumu skaidrojumu spēkā esamību.

Nenoregulētā normatīvā bāze savukārt izraisīja sarežģījumus struktūrfondu ieviešanas institūciju sadarbībā. Esošais funkciju sadalījums starp struktūrfondu ieviešanas institūcijām bieži vien ir veicinājis funkciju dublēšanos un dokumentu aprites sistēmas ietilgšanu. Jāmin arī nepietiekamā kapacitāte struktūrfondu ieviešanas un administrēšanas institūcijās, kas ietekmēja normatīvo aktu izstrādes un saskaņošanas kvalitāti, kā arī darba produktivitāti.

Prakse parāda, ka vairākos struktūrfondu ieviešanas projektos un programmās publiskā iepirkuma procesi beigušies neveiksmīgi – arī šis ir viens no iemesliem vairāku aktivitāšu novēlotai ieviešanai.

Ne mazāk būtisks kavējošs faktors ir bijis arī problemātiskā struktūrfondu finansēšanas sistēmas savietojamība ar valsts budžeta plānošanas un izpildes shēmām (īpaši attiecībā uz pašvaldību iestādēm).

Līdz ar iestāšanos ES, papildus struktūrfondu atbalstam, Latvijai ir pieejams arī Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) finansētās Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* programmas (turpmāk – *EQUAL*) finansējums 10,7 miljonu eiro apmērā (t.sk., 2,7 miljoni eiro Latvijas nacionālais līdzfinansējums). *EQUAL* ir starptautiska sadarbības programma, kuras mērķis ir novērst visa veida diskrimināciju un nevienlīdzību darba tirgū un atbalstīt sociālās atstumtības riskam visvairāk pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos darba dzīvē. *EQUAL* ir līdzeklis nodarbinātības un sociālās politikas prioritāšu atbalstam, kas ietvertas Vienotajā programmdokumentā, Nacionālos nodarbinātības plānos, kā arī Eiropas Komisijas un Latvijas Republikas Kopējās sociālās iekļaušanas memorandā. Atšķirībā no struktūrfondiem, *EQUAL* atbalsta jaunu risinājumu meklējumus, lai piedāvātu uzlabojumus esošajā likumdošanā nodarbinātības un sociālās iekļautības jomās.

EQUAL ieviešanai ir izstrādāti vairāki politikas dokumenti un tiesību akti. Ministru kabineta 2004.gada 15.aprīļa noteikumi Nr.309 „Noteikumi par Eiropas Kopienas iniciatīvu „*EQUAL*”” nosaka *EQUAL* programmas un programmas papildinājuma izstrādāšanas un apstiprināšanas, projektu apstiprināšanas un ieviešanas, finanšu līdzekļu plānošanas un maksājumu veikšanas, uzraudzības, kontroles un novērtēšanas kārtību, kā arī minētajos pasākumos iesaistīto pušu tiesības un pienākumus.

EQUAL vadošās institūcijas pienākumu izpildes ietvaros, 2004. gadā tika izdoti vairāki ministrijas iekšējie normatīvie akti⁴

⁴ LM 27.01.2004 rīkojums Nr.9 "Par Kopienas iniciatīvas *EQUAL* ieviešanas atbildības noteikšanu" (grozījumi veikti ar Labklājības ministrijas 16.11.2004 rīkojumu Nr.161); LM 10.05.2004 normatīvais akts Nr.17/NOR „Kārtība, kādā izveido komisiju Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* atklāto konkursu projektu pieteikumu izvērtēšanai”; LM 12.07.2004 normatīvais akts Nr.26/NOR „Pamatprincipi Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* Latvijai 2004.-2006.gadam programmas ietvaros veikto piegāžu un pakalpojumu, kā arī deklarēto izdevumu atbilstības pārbaudēm projektu īstenošanas vietās”; LM 19.07.2004 normatīvais akts Nr. 27/NOR "Kārtība, kādā sniedzamas ziņas par konstatētajām neatbilstībām vai pārkāpumiem Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* programmas Latvijai īstenošanā”; LM 20.09.2004 normatīvais akts Nr. 32/NOR "Kārtība, kādā veic Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* projektu izlases pārbaudes to īstenošanas vietās”; LM 19.08.2004 normatīvais akts Nr. 29/NOR „Kārtība, kādā izvērtē un apstiprina Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* atklātā konkursa projektu pieteikumus”; LM

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem, 2004.gadā tika veikta virkne sagatavošanās pasākumu *EQUAL* finansējuma apguvei:

- Izstrādāti un apstiprināti *EQUAL* ieviešanas pamatdokumenti - Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* programma Latvijai 2004. – 2006. gadam (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 2004.gada 29.jūnija lēmumu) un programmas papildinājums (apstiprināts uzraudzības komitejas 2004.gada 10.maija sēdē);
- Izveidota *EQUAL* uzraudzības komiteja, organizētas trīs tās sēdes (2004.gada 10. un 24. maijā, un 24. novembrī);
- Sagatavoti un apstiprināti *EQUAL* ieviešanas dokumenti – projektu atklāta konkursa nolikums, ieskaitot līguma paraugformātu, projekta pieteikuma veidlapu un ieteikumus tās aizpildīšanai (apstiprināts 2004.gada 21.jūnijā);
- Noticis *EQUAL* projektu atlases process:
  - 2004. gada 21.jūnijā izsludināts atklāts konkurss;
  - Līdz projektu pieteikumu beigu termiņam - 2004. gada 20.septembrim saņemti 39 *EQUAL* projektu pieteikumi un veikta to izvērtēšana;
  - 2004. gada 8.decembrī apstiprināti 10 projekti sekojošās prioritātēs:

I prioritāte – Darba spēju veicināšana

- „Personu ar garīgiem traucējumiem un psihiskām slimībām integrācija darba tirgū” ar apstiprināto projekta finansējumu 30 000 lati;
- „Jauni risinājumi bijušo ieslodzīto nodarbinātības veicināšanai” ar apstiprināto projekta finansējumu 1 316 957 lati;
- „Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem” ar apstiprināto projekta finansējumu 579 362 lati;
- „Invalīdiem draudzīgas pārmaiņas valsts likumdošanā, nodarbinātības vidē, nodokļu politikā un sabiedrības apziņā, lai padarītu invalīdu darba pielietojumu konkurētspējīgu darba tirgū un veicinātu tā pārtapšanu par invalīdu sociālās integrācijas virzītājspēku” ar apstiprināto projekta finansējumu 397 053 lati;
- „Invalīdu nodarbinātības veicināšana” ar apstiprināto projekta finansējumu 1 320 000 lati.

II prioritāte – Vienādas iespējas vīriešiem un sievietēm

- „Atvērtu darba tirgu sievietēm” ar apstiprināto projekta finansējumu 1 209 466 lati;
- „Klusās rokas” ar apstiprināto projekta finansējumu 198 000 lati;
- „Profesiju segregācijas cēloņu mazināšana” ar apstiprināto projekta finansējumu 905 000 lati;
- „Psihosociāla, medicīniska un garīga atbalsta sistēma neizārstējami slimam bērnam un viņa ģimenei pirms un pēc bērna nāves, lai palīdzētu līdzsvarot ģimenes un darba dzīvi, reintegrēties sabiedrībā un darba tirgū” ar apstiprināto projekta finansējumu 198 000 lati.

III prioritāte – Atbalsts patvēruma meklētājiem

- „Soli pa solim” ar apstiprināto projekta finansējumu 369 186 lati.
- Uzsākta *EQUAL* procedūru rokasgrāmatas izstrāde;

- Veikta valsts iepirkuma procedūra par *EQUAL* informācijas sistēmas izstrādi, kuras rezultātā 2004.gada 14.decembrī noslēgts valsts iepirkuma līguma ar SIA „Microlink Latvia”.

Lai informētu un izglītotu sabiedrību, it sevišķi potenciālos projektu pieteicējus, par ESF, Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk - ERAF) un *EQUAL* sniegtajām iespējām un ieguldījumu Latvijas labklājības nozares attīstībā, Labklājības ministrija 2004.gadā īstenojusi virkni informācijas un publicitātes pasākumus.

Lai gan 2004.gadā pamatā tika sasniegti visi izvirzītie mērķi attiecībā uz *EQUAL* sagatavošanu, kas tika atspoguļoti Labklājības ministrijas un tās struktūrvienību darba plānos 2004.gadam, atsevišķas neparedzētas termiņu nobīdes bija saistītas ar:

- nepieciešamību organizēt atkārtotu iepirkuma procedūru *EQUAL* informācijas sistēmas (IS) izstrādei. Tā kā atklāta konkursa organizēšanai par *EQUAL* IS izstrādi sākotnēji laiks nebija plānots, tad IS izstrādi vairs nebija iespējams pabeigt 2004.gadā, un tās izstrādes termiņš tika noteikts 2005.gada 1.aprīlis.
- Ņemot vērā, ka *EQUAL* vadības un ieviešanas sistēma tiek veidota pēc analogijas ar Eiropas Savienības struktūrfondu (turpmāk- ES SF) vadības un ieviešanas principiem un pieejām, neskaidrības un novēloti pieņemti lēmumi attiecībā uz ES SF vadības un ieviešanas sistēmas izveidi ietekmēja *EQUAL* vadības un ieviešanas sistēmas veidošanas termiņus. Šī iemesla dēļ tika pagarināts neattaisnoti veikto izdevumu uzskaites un atmaksāšanas sistēmas izveides termiņš.

Nav paredzams, ka iepriekš minētie apstākļi atstās būtisku negatīvu ietekmi uz *EQUAL* programmas un projektu ieviešanu tālākajā laika periodā.

8. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS PASĀKUMI ADMINISTRĒŠANAS UZLABOŠANAI

8.1. PASĀKUMI, KAS VEIKTI VADĪBAS AUDITA UN IEKŠĒJĀS KONTROLES IETEIKUMU REALIZĀCIJAI

Uzlabojumus Labklājības ministrijas administrēšanā pārskata periodā nodrošināja šādi pasākumi: iekšējie auditi, ārējie auditi, uzraudzība par audita ieteikumu īstenošanu un riska pārvaldības ieviešana u.c..

2004.gadā Labklājības ministrijas iekšējie auditori veica 11 auditus ministrijas sistēmās un padotības iestādēs un 5 neplānotus auditus. Iekšējās kontroles sistēmu trūkumu novēršanai tika doti 92 ieteikumi. No pārskata periodā sniegtajiem ieteikumiem ieviesti 62 ieteikumi.

Finanšu ministrija pārskata gadā veica auditu par ministrijas gatavību struktūrfondu apguvei, tā rezultātā tapa 7 ieteikumi, no kuriem tika īstenoti 5 ieteikumi.

Valsts kontrole ir devusi savu slēdzienu par Labklājības ministrijas gatavību Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzekļu apguvē.

Iekšējā audita rezultāti liecina, ka kopumā iekšējā kontrole ir izveidota un darbojas pietiekami efektīvi, tomēr ir konstatēti atsevišķi trūkumi, kas kavē iekšējās kontroles sistēmas veiksmīgu funkcionēšanu. Par veikto auditu rezultātiem ir iesniegti

ziņojumi valsts sekretārei, norādot kādi pasākumi veicami iekšējās kontroles stiprināšanai.

Īstenojot audita ieteikumus, 2004.gadā tika veikti vairāki būtiski pasākumi, t.sk.:

- uzsākta ministrijas darbinieku darbības rezultātus novērtēšana (kas nav ierēdņi), par pamatu ņemot 13.02.2001. MK instrukciju Nr. 2 "Ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība";
- uzlabota IT drošības sistēmas darbība- tiek izstrādāts plāns IT sistēmas atjaunošanai liela negadījuma vai stihiskas nelaimes gadījumā, kas paredz visus iespējamus risinājumus, lai ar esošajiem resursiem atjaunotu ministrijas IT sistēmas funkcionalitāti minimālā laikā;
- uzlabota grāmatvedības organizācija padotības institūcijās - izstrādāti institūciju grāmatvedību reglamentējošie dokumenti, nodrošināta precīza grāmatvedības uzskaites sistēma un finanšu dokumentu plūsma;
- panākta ministriju un ministru sekretariātu augstu amatpersonu iesaistīšanās Dzimumu līdztiesības padomes darbā.

Pārskata periodā ir bijuši gadījumi, kad audita rezultātus ir bijis nepieciešams nosūtīt tālākas izmeklēšanas uzsākšanai Korupcijas novēršanas apkarošanas birojam un valsts tiesībsargājošajām institūcijām.

Lai izpildītu Eiropas Savienības struktūrfondu vadības, uzraudzības, kontroles un novērtēšanas prasības, kā arī Eiropas Kopienas Phare programmas ieviešanas audita ziņojumā minētās rekomendācijas attiecībā uz risku vadīšanu, ministrijā ir uzsākta riska pārvaldības ieviešana - risku identificēšana, novērtēšana, pretpasākumu noteikšana un realizācija. Ir organizēti semināri darbiniekiem.

Pārskata gadā Iekšējā audita un riska pārvaldības departaments ir veicis plašu konsultatīvo darbu. Ir sniegtas konsultācijas un sagatavoti audita slēdzieni par iepirkuma organizāciju, kapitāla daļu turētāja pārstāvja lietvedību, konkrēta piegāžu līguma izpildi un izpildes uzraudzību, iekšējās kontroles sistēmas aprakstu Phare programmas ieviešanai, padotības iestādes katlu mājas celtniecību un ar to saistītām darbībām.

Īstenojot Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmu 2004.-2008.gadam, Labklājības ministrija ir izstrādājusi pretkorupcijas pasākumu plānu, kurā ir ietverti pasākumi iekšējās kontroles sistēmas uzturēšanai un pilnveidošanai.

Labklājības ministrijas vadība ir pieņēmusi lēmumu par Kvalitātes vadības sistēmas izstrādi un ieviešanu atbilstoši ISO 9001:2000 prasībām. 2004.gadā uzsākta Nacionālās programmas projekta īstenošana, kura viena no komponentēm paredz Kvalitātes vadības sistēmas izstrādi un ieviešanu.

2004.gada jūlijā Eiropas Komisijas veiktā audita ziņojuma rekomendācijā „Risku novērtējuma trūkums” tika norādīts, ka nozares ministrijai ir jāizstrādā risku novērtēšanas modelis un jāveic ES fondu vadību (iepirkumu procedūra, projekta ieviešana, uzraudzība, maksājumu veikšana u.c.) risku novērtēšana. Izstrādātajam risku novērtēšanas modelim jābūt piemērojamam nozares ministriju/atbildīgo institūciju specifiskajām vajadzībām. 2004.gada beigās Iekšējā audita un riska pārvaldības departaments izstrādāja “Risku pārvaldības noteikumu” projektu.

2004.gada beigās Iekšējā audita un riska pārvaldības departaments uzsāka informatīvu semināru organizēšanu ministrijas struktūrvienībām par riska pārvaldības ieviešanu ministrijā (“Risku pārvaldības noteikumu” skaidrošana).

8.2. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANA

Ministrijas personāla apmācību vajadzības tiek noteiktas individuāli, ņemot vērā darbinieka esošo izglītību, apgūtās zināšanas, darba veikšanai nepieciešamās zināšanas atbilstoši veicamajiem darba/amata pienākumiem. Labklājības ministrijas ierēdņi kvalifikācijas celšanas nolūkos ir apmeklējuši 27 dažādu tēmu kursus Valsts administrācijas skolā, visvairāk apmeklētie:

- Politikas ietekmes novērtēšana;
- Valsts pārvaldes iekārtas likums;
- Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēma;
- ES pamatnostādnes;
- Administratīvais process iestādē.

Zināšanu papildināšanai un pieredzes pilnveidošanai ir izmantotas arī kvalifikācijas celšanas iespējas ārvalstīs, piedaloties pieredzes apmaiņas braucienos, semināros, mācību vizītēs, konferencēs, piemēram:

- par Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL ieviešanu, administrēšanu un sagaidāmajiem rezultātiem, sadarbības partnerību plānošanu, uzraudzību un novērtēšanu, projektu konkursu organizēšanu, apstiprināšanu, finanšu līdzekļu plānošanu, uzraudzību, kontroli un novērtēšanu;
- par integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai EQUAL programmas ietvaros;
- par ES struktūrfondu apgūšanas procesa izvērtēšanu, monitoringu un tajā pielietojamām metodēm;
- par Eiropas Sociālo fondu un Eiropas nodarbinātības stratēģiju un tās ieviešanu;
- par sociālo dialogu un strīdu izšķiršanu ES;
- par jaunākām direktīvām par darbinieku iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā;
- par sociālās drošības statistiku atbilstoši ESSPROS metodoloģijai;
- par pensiju sistēmas attīstību un politikas pilnveidošanu;
- par ES direktīvām, regulām, to ieviešanu u.c..

2004.gada ministrijā notika ikgadējā ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana, kā arī ieviesta ikgadējā darbinieku darbības novērtēšana, kuras rezultāti tiek izmantoti, veicot strukturālas pārmaiņas un uzlabojumus ikdienas darba kvalitātē, papildinot amatu aprakstus, nosakot apmācību vajadzības, plānojot karjeras izaugsmi. Lielākā daļa ierēdņu novērtēti ar "B", t.i. darba izpilde atsevišķās jomās pārsniedz prasības attiecīgajā nozarē, bet pārējās jomās noris saskaņā ar tām.

Tajā pat laikā aktīvi ir notikusi ministrijā nodarbināto iekšējā kustība, kas veicināja profesionālās izaugsmes iespējas horizontālā līmenī.

8.3. IT ATTĪSTĪBA

Informācijas sistēmu (turpmāk - IS) attīstība ir svarīgs priekšnoteikums ministrijas darba optimizēšanai. IS attīstība labklājības nozarē ir noteikta LM apstiprinātā koncepcijā. Galvenie uzdevumi ir:

- informācijas no dažādām iestāžu sistēmām savienojamības nodrošināšana;
- elektronisko dokumentu plūsmas organizēšanas nodrošināšana starp institūcijām, elektroniskais paraksts, kriptēšana, dokumentu arhīvs;
- katras iestādes IS savietojamības nodrošināšana ar citas iestādes sistēmu.

LM sadarbībā ar Dānijas Karalistes Ārlietu ministriju FEU programmas projekta “Eiropas Sociālā fonda komunikācijas stratēģijas ieviešana” ietvaros 2004.gada februārī tika izveidota Eiropas Sociālā fonda un EQUAL informatīvo mājas lapa www.esflatvija.lv. Tā darbojas kā informatīvs interneta resurss un reizē interaktīvs forums.

2004.gadā PHARE projekta „Divpusējā sociālā dialoga veicināšana” ietvaros izveidota mājas lapa <http://www.socialaisdialogs.lv>. Par datu bāzes tālāko attīstību atbild galvenie sociālie partneri sociālā dialoga ietvaros Latvijā – Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS).

LM īpašs akcents tiek likts uz IS sakārtošanu un attīstību atbilstoši nozares institūciju attīstības plāniem un optimālu informācijas apmaiņas un sadarbības mehānismu izveidi gan nozares, gan starpnozaru institūciju līmenī.

Paralēli institucionālās kapacitātes stiprināšanai norit darbs pie IT un datu drošības nodrošināšanas atbilstoši Eiropas Savienības prasībām:

- risku mazināšana, t.sk., drošības prasību izstrāde un izpilde, IT darbinieku apmācība;
- “ārkārtas situāciju” vadība;
- sistēmas darbības uzraudzība un kontrole.

8.4. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

Labklājības ministrijas (LM) darbība aptver jomas, kas tiešā veidā skar katru iedzīvotāju, tādēļ sadarbības veidošana ar sabiedrību, valsts un nevalstisko organizāciju sektoru, interešu un profesionālajām grupām ir neatņemama darba sastāvdaļa. Tā kā sociālās politikas izstrādes un īstenošanas procesā liela nozīme ir sabiedrības atbalstam un izpratnei par notiekošajiem procesiem, ļoti svarīga ir sabiedrības informēšana.

Viena no ministrijas misijām pagājušajā gadā bija mainīt izveidojušos priekšstatu par LM kā institūciju, kuras galvenais uzdevums ir tikai pensiju un pabalstu politikas veidošana, kā prioritāti izvirzot nodarbinātības veicināšanu savas kompetences ietvaros. Tādejādi arī informējot par ministrijas darbības aktualitātēm tika uzsvērts, ka sociālā joma ir skatāma kontekstā ar ekonomiskajiem procesiem valstī un ka ikviens pieņemtais lēmums tieši vai pakārtoti ietekmē arī citus jautājumus.

Viena no valstiski atzītajām prioritātēm 2004.gadā bija tieši ES struktūrfondu apguves mehānisma izveide. Tā kā LM ir arī 1.līmeņa starpniekinstitūcija Eiropas Sociālā fonda (ESF) līdzekļu apgūvē un galvenā institūcija, kas atbildīga par Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL (KI EQUAL) realizēšanu Latvijā, tad īpašs uzsvars tika likt uz sabiedrības informēšanu par struktūrfondu atbalstu labklājības nozarei.

2004.gadā tika izstrādāta *ESF un KI EQUAL komunikācijas stratēģija 2004.-2006.gadam*. Komunikācijas stratēģijas īstenošanas koordinācijai labklājības ministrijā ir izveidota arī īpaša vadības grupa, kurā ir pārstāvji gan no ministrijas struktūrvienībām, gan arī citām iesaistītajām institūcijām. Balstoties uz komunikācijas stratēģiju, no jūlija līdz decembrim tika realizēta komunikācijas kampaņa, kuras ietvaros tika veidoti īpaši sižeti TV raidījumos, radoraidījumu cikls latviešu un krievu valodā, kā arī publicēti vairāki skaidrojoši raksti drukātajā presē un izstrādāti informatīvi izdales materiāli.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2004.gada janvārī LM, sadarbībā ar Nevalstisko organizāciju centru, Latvijas Pašvaldību savienību un kristīgajām

konfesijām, organizēja labdarības atbalsta akciju “Labā Zvaigzne”. Šis bija piektais – labdarības veicināšanas akcijas noslēguma gads, tādēļ labdaru godināšanas pasākumi tika rīkoti piecos Latvijas reģionos (Rīgā, Vidzemē, Latgalē, Zemgalē un Kurzemē), tādejādi simboliski izplatot ideju pašvaldībās.

LM bija vadošā institūcija starptautiskā projektā „Masu mediju loma varas pārdalē”, kurā piedalījās arī partneri no Dānijas, Igaunijas un Itālijas. Pētījumi liecina, ka viens no iemesliem, kādēļ plānojot iesaistīties politikā un lēmumu pieņemšanā, sievietes un vīrieši sastopas ar atšķirīgām iespējām, ir tradicionāli pieņemtās dzimumu lomas un stereotipi, kas tiek stiprināti ar masu mediju palīdzību. Tādēļ projekta mērķis bija apšaubīt un mainīt pastāvošos stereotipus, lai tādejādi veicinātu reālo dzimumu līdztiesību. Projekta ietvaros tika realizēta arī pirmā valsts organizētā sabiedrības informēšanas kampaņa „Kāpēc ne?” par dzimumu līdztiesības jautājumiem, kas izsauca plašu sabiedrības rezonansi.

Savukārt 2004.gada nogalē uzsāktā LM realizētā projekta „Ceļā uz neatkarīgu dzīvi” ietvaros papildus regulārajiem informācijas un publicitātes pasākumiem LM interneta mājas lapā tika uzsāktas arī *on-line* diskusijas par invalīdu integrācijas jautājumiem.

Tāpat 2004.gada septembrī LM kopā ar Valsts Darba inspekciju un Latvijas Celtnieku arodbiedrības pārstāvjiem kampaņas “Būvē droši!” ietvaros intensīvi apsekoja būvniecības sfērā darbojošos uzņēmumus visā Latvijā, apzinot situāciju nozarē, kā arī sniedzot papildus informāciju darba devējiem par darba vides uzlabošanas pasākumiem.

Attīstoties informācijas tehnoloģijām, aizvien nozīmīgāku lomu informācijas plūsmas nodrošināšanā ieņem internets. Arī LM Komunikācijas departaments interneta mājas lapu www.lm.gov.lv ir izvēlējis par vienu no primārajiem informācijas izplatīšanas kanāliem un veicis ievērojamus uzlabojumus, lai mājas lapā regulāri būtu pieejama ne tikai aktuālākā informācija, bet tā būtu arī pēc iespējas draudzīgāka un saprotamāka lietotājiem. Šobrīd ir uzsākts darbs pie interneta mājas lapas angļu valodas versijas pilnveidošanas.

Sabiedrības informēšanā un sociālās politikas skaidrošanā aktīvi iesaistās arī labklājības ministre Dagnija Staķe, dodoties regulārās reģionālajās vizītēs. Tikšanās laikā ministre ne tikai apmeklēja LM padotības un pašvaldību sociālās aprūpes institūcijas, bet tiekas arī ar iedzīvotājiem un nevalstiskajām organizācijām, lai diskutētu par dažādām sociālās politikas aktualitātēm un atbildētu uz iedzīvotāju (galvenokārt pensionāru, invalīdu un bezdarbnieku) jautājumiem. 2004. gadā labklājības ministre Dagnija Staķe ir devusies vairāk kā 40 reģionālajās darba vizītēs, tādejādi iepazīstoties ar sociālās jomas attīstību visos Latvijas reģionos.

Aplūkojot kvantitatīvos rādītājus redzams, ka kopumā šajā gadā tika izsūtītas aptuveni 400 preses relīzes jeb paziņojumi masu medijiem par ministrijas aktualitātēm. Paralēli informācijai par izmaiņām vai jaunumiem, kas saistīti ar valdībā pieņemtajiem lēmumiem, galvenokārt akcentētas tādas tēmas kā bērna piedzimšanas un bērna kopšanas pabalstu paaugstināšana, sociālās atstumtības mazināšana un mazo pensiju paaugstināšana.

9. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

9.1. VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS

Labklājības ministrijas konsolidētais budžets ir kopējais valsts budžeta līdzekļu daudzums, kas iekļauj sevī valsts pamatbudžetu un speciālo budžetu, no kuriem atskaitīti savstarpējie norēķini (transferti) starp budžetiem. Racionāls valsts budžeta līdzekļu izlietojums ir viens no galvenajiem nosacījumiem efektīvas un mērķtiecīgas nozares politikas īstenošanai un sasniegtie rezultāti nozarē lielā mērā ir atkarīgi no piešķirtā valsts budžeta finansējuma apmēra.

Ar Eiropas Savienības strukturālo fondu atbalstu Labklājības ministrija laika posmā no 2004. līdz 2006.gadam īsteno nacionālās programmas, grantu shēmas un atklātu projektu konkursus, kas ietver plašu pasākumu kopumu valsts sociālās politikas īstenošanai. Labklājības ministrija apsaimnieko divus Eiropas Savienības struktūrfondus, tādus kā Eiropas Sociālais fonds, Eiropas reģionālās attīstības fonds, kā arī Eiropas Kopienas iniciatīvu „EQUAL”.

Labklājības ministrijai piešķirtā valsts budžeta struktūra un līdzekļu faktiskais izlietojums pa nozarēm atspoguļots 5.tabulā.

5.tabula

Labklājības ministrijas budžeta struktūra

	Ieņēmumi (Ls)	Izdevumi (Ls)
Sociālā apdrošināšana	657 961 515	606 816 826
Sociālā palīdzība	17 802 649	17 766 966
Valsts sociālie pabalsti	73 735 023	73 733 954
Darba tirgus administrēšana	8 015 838	8 007 766
Nozares vadība	2 869 766	2 862 051
Iemaksas starptautiskajās organizācijās	112 750	112 749
Kopā:	760 497 541	709 300 312

9.1.1. Valsts pamatbudžets

2004.gadā Labklājības ministrijas valsts pamatbudžeta ieņēmumi tika plānoti 117 345,4 tūkst. latu apmērā, faktiski izpildīti 116 955,5 tūkst. latu apmērā. Ieņēmumu plāns tika izpildīts par 99,7%. Ieņēmumu neizpildi var skaidrot ar to, ka ieņēmumi no iestāžu maksas pakalpojumiem un ārvalstu finanšu palīdzība netika saņemta plānotajā apjomā.

Pamatbudžeta izdevumi tika plānoti 117 345,4 tūkst. latu apmērā, faktiski izpildīti 116 903,0 tūkst. latu apmērā. Izdevumu plāns tika izpildīts par 99,6%. Tajā skaitā Eiropas Savienības strukturālo fondu plānotie izdevumi 1 479,9 tūkst. latu apmērā, faktiski izpildīti 1 464,6 tūkst. latu apmērā. Izdevumu plāns tika izpildīts par 99,0%. Izdevumi pa struktūrfondu veidiem:

- Eiropas Sociālajam fondam plānotie izdevumi 1 294,9 tūkst. latu apmērā, faktiski izpildīti 1 281,2 tūkst. latu apmērā. Izdevumu plāns tika izpildīts par 99,0%. Eiropas Sociālā fonda ietvaros uzsākta 3 nacionālo programmu, tajā skaitā 12 projektu ieviešana;

- Eiropas Reģionālās attīstības fondam plānotie izdevumi 82,9 tūkst. latu apmērā, faktiski izpildīti 81,3 tūkst. latu apmērā. Izdevumu plāns tika izpildīts par 98,1%. Eiropas Reģionālās attīstības fonda ietvaros tika uzsākta 3 nacionālo programmu, tajā skaitā 9 projektu ieviešana;

- Eiropas Kopienas iniciatīvai „EQUAL” plānotie izdevumi 102,1 tūkst. latu apmērā, faktiski izpildīti 102,1 tūkst. latu apmērā. Izdevumu plāns tika izpildīts par 100%. Eiropas Kopienas iniciatīvas „EQUAL” ietvaros apstiprināti 10 EQUAL projekti.

Labklājības ministrijas pamatbudžeta prioritātes 2004.gadā bija:

- valsts sociālo pabalstu palielināšana;
- sociālās rehabilitācijas sistēmas pilnveidošana;
- vienlīdzīgas darba samaksas principu ārstniecības personām un sociālā darba speciālistiem piemērošana;
- dzimumu līdztiesības jautājumu efektīva, integrēta un koordinēta risināšana.

Papildus piešķirtie līdzekļi nozares prioritāšu un pasākumu nodrošināšanai:

- 2 269,8 tūkst. latu – valsts sociālā nodrošinājuma pabalstiem invalīdiem kopš bērnības, lai nodrošinātu ar 2003.gada 1.oktobri paredzēto valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta invalīdiem kopš bērnības un ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu apmēra paaugstināšanu no 35 līdz 50 latiem;
- **311,1 tūkst. latu** – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra paaugstināšanai no 30 līdz 35 latiem;
- **865,7 tūkst. latu** – minimālās algas palielināšanai no 70 uz 80 latiem no 2004.gada 1.janvāra;
- **516,9 tūkst. latu** – medicīnas un sociālās aprūpes darbinieku atalgojumu sistēmas nodrošināšanai no 2004.gada 1. oktobra;
- **39,9 tūkst. latu** – pedagogu darba samaksas nodrošināšanai ar 2004.gada 1.oktobri;
- **630,9 tūkst. latu** – parādu novēršanai valsts sociālās aprūpes institūcijās, kas radušies sakarā ar pārtikas, medikamentu, elektroenerģijas, kurināmā un komunālo maksājumu sadārdzināšanos;
- **97,4 tūkst. latu** – profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai 35 no 200 rindā esošajām personām Valsts aģentūrai „Sociālais integrācijas centrs”;
- **120,0 tūkst. latu** – Nodarbinātības valsts aģentūras funkciju izpildes nodrošināšanai saistībā ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, nodrošinot līdzdalību EURES, kā arī Nodarbinātības valsts aģentūras vidēja termiņa darbības un attīstības stratēģijas 2004.-2007.gadam ieviešanas uzsākšanu;
- **162,1 tūkst. latu** – projekta „Masu mēdija loma varas pārvaldē” īstenošanai Eiropas Komisijas dzimumu vienlīdzības stratēģijas ietvaros.
- Ar 2004.gada 1.oktobri palielināts bērna piedzimšanas pabalsts no 196 latiem līdz 296 latiem.

9.1.2. Valsts speciālais sociālās apdrošināšanas budžets

Valsts speciālais sociālās apdrošināšanas budžets sastāv no 5 programmām:

1. Valsts pensiju speciālais budžets;
2. Nodarbinātības speciālais budžets;
3. Darba negadījumu speciālais budžets;
4. Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets;
5. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālais budžets.

Saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu”, sākot ar 2001.gadu, sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek ieskaitītas speciālo budžetu kontos atbilstoši budžetu ieņēmumu īpatsvaram. Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2004.gadam” speciālo budžetu izdevumu īpatsvari bija šādi:

- valsts pensiju speciālajā budžetā – 77,50%;
- nodarbinātības speciālajā budžetā – 5,57%;
- darba negadījumu speciālajā budžetā - 0,29%;
- invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā – 16,66%.

Kopējie sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ieņēmumi 2004.gadā bija 658 milj. latu jeb 100,8% no plānotajiem. Salīdzinot ar 2003.gadu, kopējie sociālās apdrošināšanas ieņēmumi palielinājušies par 13,7% jeb 79,1 milj. latu. Ieņēmumu pieaugumu lielā mērā ietekmēja valstī noteiktās minimālās darba algas palielināšana līdz 80 latiem no 2004.gada 1.janvāra, nodarbināto iedzīvotāju skaita palielināšanās un strādājošo mēneša vidējās bruto darba samaksas palielināšanās par aptuveni 9%. Kopējie sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izdevumi 2004.gadā bija 606,8 milj. latu jeb 99,5% no plānotajiem. Kopējie izdevumi 2004.gadā, salīdzinot ar 2003.gadu, palielinājušies par 46,2 milj. latu (8,2%). Budžeta izdevumu palielinājumam bija vairāki iemesli: pensijas apmēra indeksācijas 2004.gada aprīlī un oktobrī, bezdarbnieka pabalsta apmēra pieaugums, sakarā ar 2002.gada beigās atcelto ierobežojumu, darba negadījumu pakalpojumu izmaksas sakarā ar saņēmēju skaita strauju pieaugumu, kā arī slimības, maternitātes un apbedīšanas pabalstu vidējā apmēra un saņēmēju skaita pieaugums.

2004.gads noslēdzies ar budžeta pārpalikumu 51,14 milj. latu apmērā (2003.gadā - 18,35 milj. latu). Rezultātā sociālās apdrošināšanas kopbudžeta naudas līdzekļu atlikums palielinājies no 30,5 milj. latu gada sākumā līdz 81,8 milj. latu 2004.gada beigās.

Atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2004.gadam" no valsts pensiju speciālā budžeta 2004.gadā atmaksāta daļa aizņēmuma valsts pamatbudžetam 20,99 milj. latu apmērā un invaliditātes, maternitātes un slimības budžeta - 2,03 milj. latu apmērā. Speciālā budžeta aizņēmuma kopējā summa uz 2004.gada 31.decembri bija 40,34 milj. latu, t.sk. valsts pensiju speciālajam budžetam 26,91 milj. latu un invaliditātes, maternitātes un slimību speciālajam budžetam – 13,43 milj. latu. 2004.gadā kredītprocentu nomaksai izlietoti 3,9 milj. latu (t.sk. valsts pensiju speciālā budžeta izdevumi procentu maksājumiem 2004.gadā bija 2,95 milj. latu, invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdevumi – 0,95 milj. latu);

Efektīvas finanšu vadības nolūkos, izvērtējot valsts speciālo sociālās apdrošināšanas budžetu naudas plūsmas prognozes un sagaidāmos brīvo līdzekļu atlikumus speciālo budžetu kontos, ar Valsts kasi 2004.gadā tika noslēgti līgumi par brīvo līdzekļu investēšanu depozītu veidā. No Valsts pensiju speciālā budžeta atlikuma 30.jūnijā 20 milj. latu bija investēti Valsts kases depozītā līdz 30.septembrim un 7.oktobrī – līdz 28.decembrim. No Nodarbinātības speciālā budžeta atlikuma 27.janvārī bija investēti 9,5 milj. latu līdz 28.decembrim. No Darba negadījumu

speciālā budžeta atlikuma 27.janvārī bija investēti 1,3 milj. latu līdz 28.decembrim, bet sakarā ar šā atlikuma straujo samazināšanos investētie līdzekļi jūnija beigās tika atsaukti no depozīta.

Ieņēmumi par noguldījumiem depozītu kontos tika aprēķināti, piemērojot Latvijas Bankas noteikto refinansēšanas likmi (līdz 2004.gada 10.martam – 3,0%, no 2004.gada 11.martam līdz 11.novembrim – 3,5%, kopš 2004.gada 12.novembra – 4,0%) un 2004.gadā ieņēmumi bija 659 444 lati.

9.2. VALSTS IEGULDĪJUMU PROGRAMMAS

Labklājības nozares vajadzību un problēmu risināšanai, kā arī nozares jomu pakalpojumu attīstībai 2004. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, tikuši piesaistīti gan valsts budžeta (Valsts investīciju programmas), gan ārvalstu finanšu palīdzības (daudzpusējo, divpusējo) programmu resursi.

Labklājības ministrijas (LM) darba plānā 2004.gadam tika noteikti ministrijas uzdevumi katrā no labklājības nozares jomām. Atbilstoši 2004.gada ieguldījumu programmu resursi tika piesaistīti sekojošu uzdevumu veikšanai:

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā:

- sociālās rehabilitācijas un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamības uzlabošana;
- alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība klienta dzīves vietā;
- sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kvalitātes uzlabošana;
- sociālo darbinieku izglītošanas un kvalifikācijas paaugstināšanas nodrošināšana.

Šajā jomā minēto uzdevumu veikšanai tika piesaistīti finanšu resursi Ls 1 646 587 apmērā, tajā skaitā: Valsts investīciju programmas finansējums Ls 1 092 640 apmērā, valsts īpašuma objektu privatizācijas līdzekļi Ls 133 879 apmērā, divpusējās ārvalstu finanšu palīdzības programmu finansējums Ls 418 959 apmērā, valsts budžeta līdzfinansējums daļbāi EK programmā „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību” Ls 1 109 apmērā.

Nodarbinātības un darba tirgus jomā attīstības programmu ieguldījums piesaistīts, lai veicinātu bezdarba samazināšanu un institūciju kapacitātes stiprināšanu atbalsta sniegšanā darba meklētājiem un bezdarbniekiem.

Minēto uzdevumu veikšanai tika piesaistīti līdzekļi Ls 975 906, tajā skaitā, Valsts investīciju programmas finansējums Ls 39 444 apmērā, divpusējo programmu finansējums Ls 4 984 apmērā, programmas *Leonardo da Vinci* finansējums Ls 29 162 apmērā, ES Phare nacionālās programmas finansējums (tajā skaitā valsts budžeta līdzfinansējums) Ls 902 316 apmērā.

Sociālās apdrošināšanas jomā attīstības programmu ieguldījumi ir veikti sociālās apdrošināšanas sistēmas attīstībai, kā arī Latvijas sociālās drošības sistēmu attīstībai atbilstoši ES un Eiropas Padomes prasībām.

Šajā jomā tika piesaistīti līdzekļi Ls 2 120 406 apmērā, tajā skaitā: Valsts investīciju programmas finansējums Ls 1 914 732 apmērā un 2003.gada ES Phare nacionālās programmas finansējums (tajā skaitā valsts budžeta līdzfinansējums) Ls 205 674 apmērā.

Dzimumu līdztiesības jomā 2004.gadā galvenie uzdevumi, kuriem tika veikti ieguldījumi, bija:

- veidot ilgspejīgu dzimumu līdztiesības politiku;

- stiprināt valsts pārvaldes kapacitāti un paaugstināt izziņas līmeni par dzimumu līdztiesības jautājumiem.

Šajā nozares jomā tika piesaistīti ārvalstu finanšu līdzekļi Ls 377 120 apmērā, tajā skaitā: divpusējo ārvalstu palīdzības programmu finansējums Ls 177 239 apmērā un EK programmas „Programma attiecībā uz dzimumu vienlīdzības ietvara stratēģiju 2001.-2005” ietvaros piešķirtais finansējums Ls 199 881 apmērā.

Informācija par Eiropas reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Kopienas Iniciatīvas EQUAL projektiem iekļauta publiskā pārskata 7.sadaļā.

9.2.1. Valsts investīciju programma

Labklājības nozarei pārskata periodā tika piesaistīts nozīmīgs Valsts investīciju programmas (VIP) ieguldījuma apmērs. Labklājības nozares VIP mērķis⁵ ir veicināt nozares institūciju infrastruktūras attīstībai nepieciešamo finanšu resursu piesaisti atbilstoši valdības, nozares un institūciju attīstības stratēģijām.

Lai piesaistītu valsts budžeta līdzekļus sociālās infrastruktūras sakārtošanai, LM katru gadu izstrādā labklājības nozares investīciju stratēģiju vidējam termiņam. Pamatojoties uz labklājības nozares investīciju stratēģiju, saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 7.oktobra noteikumiem Nr.560 „Valsts investīciju programmas sagatavošanas, finansēšanas un īstenošanas kārtība” un LM VIP sagatavošanas un īstenošanas kārtību tiek izstrādāta un pieteikta finansēšanai labklājības nozares valsts investīciju programma.

Labklājības nozares investīciju programmas projektu finansēšanai 2004.gada valsts finansējumam kā nozīmīgi tika pieteikti 33 investīciju projekti par kopējo summu Ls 6 100 905 apmērā, no tiem 21 labklājības nozares institūciju projekts (Ls 5 805 781 apmērā) un 12 pašvaldību projekti (Ls 295 306). Kopā VIP ietvaros 2004. gadā tika finansēts 1 nozares institūcijas projekts, kas tika uzsākts 1997.gadā, un 26 pašvaldību projekti. (Kopā ar grozījumiem likumā par valsts budžetu 2004. gadam)

Atbilstoši VIP ietvaros 2004. gadā tika finansēti:

- 1 nozares institūciju attīstības projekts - WE02 “Labklājības sistēmas reforma” ar valsts speciālā sociālās apdrošināšanas budžeta finansējumu Ls 2 083 935 apmērā,
- 26 pašvaldību investīciju projekti ar kopējo finansējumu no pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem (mērķdotācijas pašvaldībām) – Ls 807 529 apmērā.

2004.gadā papildus finansējums investīciju projektu īstenošanai tika piesaistīts no:

- valsts īpašuma objektu privatizācijā gūtajiem līdzekļiem – Ls 143 000 (5 labklājības nozares pašvaldību investīciju projektu īstenošanai saskaņā ar Ministru kabineta 09.11.2004. rīkojumu Nr. 852 ”Par privatizācijas ieņēmumu novirzīšanu”);
- pašvaldību līdzekļiem – Ls 196 596;
- ārvalstu finanšu palīdzības – Ls 29 934;
- citiem līdzekļiem – Ls 142 318.

Pārskata periodā salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu VIP vērojams pašvaldību investīciju projektu skaita pieaugums no 14 projektiem 2003.gadā līdz 31

⁵ noteikts Labklājības ministrijas iekšējā normatīvajā aktā 35/NOR ”Labklājības nozares valsts investīciju programmas sagatavošanas un īstenošanas kārtība”

projektam 2004.gadā, tomēr kopējais investīciju finansējuma apmērs ir 2003.gada līmenī (Ls 3,017 milj. 2003.gadā un Ls 3,407 milj. 2004.gadā).

Nozīmīgāko ieguldījumu nozares attīstībai līdzīgi kā iepriekšējā gadā sniedzis *valsts speciālais sociālās apdrošināšanas budžets* (61% no kopējām investīcijām nozarē). Ievērojams finansējuma apmērs ticis piesaistīts no *pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem* (24% no kopējām investīcijām nozarē) pašvaldību investīciju projektu finansēšanai (mērķdotācijas pašvaldībām). 4% no kopējām investīcijām nozarē sniedza investīciju projekti, kas finansēti *no valsts īpašuma objektu privatizācijā gūtajiem ienākumiem*. Pašvaldību investīciju projektiem pārskata periodā kopā ar pamatbudžeta dotāciju no vispārējiem tika piesaistīti *pašvaldību finanšu līdzekļi* 6% apmērā no kopējām investīcijām nozarē un *ārvalstu finanšu palīdzības* finansējums 1% apmērā no kopējām investīcijām nozarē. Savukārt *citi finanšu resursi* (piemēram, pašvaldību aizņēmumi no valsts budžeta) ir piesaistīti 2 pašvaldību projektu īstenošanai (4% no kopējā projektu finansējuma apmēra).

2004.gadā finansējums tika piesaistīts labklājības nozares investīciju stratēģijā 2004.-2006.gadam minētajām LM kopējām darbības prioritātēm šādās labklājības nozares jomās:

- sociālā apdrošināšana – Ls 2 083 935 apmērā;
- sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība – Ls 1 322 977 apmērā.

Sociālās apdrošināšanas investīciju jomas prioritāte atbilstoši labklājības nozares investīciju stratēģijai 2004.-2008.gadam bija klientu apkalpošanas kvalitātes paaugstināšana, nodrošinot vienveidīgu likumdošanas piemērošanu un uzlabojot klientu apkalpošanas servisu. Šīs jomas investīcijas 2004.gadā tika novirzītas šādiem mērķiem:

- efektīva un droša Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras informatīvās sistēmas darbības pilnveidošana;
- uz klientu orientētas sociālās apdrošināšanas administrācijas attīstība;
- administratīvās kapacitātes paaugstināšana.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomas investīciju prioritātes 2004.gadā bija:

- alternatīvu aprūpes formu ieviešana;
- sociālās palīdzības pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana;
- uzlabojumi sociālo pakalpojumu sistēmas pārraudzībā un administrēšanā;
- cilvēkresursu kapacitātes paaugstināšana;
- nevalstiskā un privātā sektora iesaistīšana sociālās palīdzības pakalpojumu sniegšanā.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā pārskata gadā tika īstenots **31** pašvaldību projekts, kuram tika piešķirts finansējums no pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem (apgūts 95% apmērā), kā arī finansējums no valsts objektu privatizācijā gūtajiem līdzekļiem (apgūts 62,6% apmērā). Finansējuma no valsts objektu privatizācijā gūtajiem ienākumiem apguve izskaidrojama ar to, ka projektiem nepieciešamie finanšu līdzekļi tika piešķirti 2004.gada beigās un tie tiks apgūti arī 2005.gadā. Vidējais finansējuma apmērs pašvaldību investīciju projektiem 2004.gadā bija Ls 38 728.

Pārskata gadā finanšu apjoma ziņā nozīmīgākie īstenotie **pašvaldību investīciju projekti**, kuru finansējums pārsniedza Ls 50 000, ir:

- *Skrīveru pagasta sociālās palīdzības centra ēkas renovācija;*
- *Grupu dzīvokļu, nakts patversmes un ģimenes atbalsta un sociālās aktivitātes veicināšanas centra izveide Balvos;*
- *Pansionāta un bērnu nama "Selga" ēku kompleksa renovācija;*
- *Tukuma sociālās aprūpes centra izveide;*
- *Cēsu pilsētas sociālā centra izvietošana;*
- *Valmieras rajona Bērnu un ģimenes centra "Pārgauja" ēkas renovācija un darbības pārstrukturēšana;*
- *Valkas pilsēta - sociālās mājas izveide;*
- *Jaunsvirlaukas pagasta sociālās palīdzības un alternatīvās aprūpes centra "Stalģene" izveidošana;*
- *Gulbenes sociālās palīdzības centrā, dienas aprūpes centrā un naktspatversmē sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar kustību traucējumiem.*

2004.gadā īstenotie pašvaldību investīciju projekti, kuru finansējums bija līdz Ls 50 000, ir:

- *Alternatīvās aprūpes pakalpojumi - dienas centra ēkas kapitālais remonts un mobilās vienības nodrošināšana ar autotransportu Mežvidu pagastā;*
- *Sociālās aprūpes pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana Sedas veco ļaužu un invalīdu rehabilitācijas centrā;*
- *Madonas pilsētas sociālās palīdzības centra izbūves pabeigšana;*
- *Sociālās aprūpes koordinācijas centra izveidošana un alternatīvās aprūpes pakalpojumu nodrošināšana Tirzas pagastā;*
- *Īslaicīgās sociālās aprūpes centra izveide Līvānu novadā;*
- *Jēkabpils rajona pašvaldības aģentūras – bāreņu nama "Līkumi" centrāla korpusa renovācija;*
- *Sociālās rehabilitācijas centra izveidošana Daugavpils rajona Naujenes pagastā;*
- *Sociālās palīdzības centra izveide Aizkraukles novada dome;*
- *Talsu sociālās palīdzības dienesta un klientu apkalpošanas centra telpu pārbūve un iekārtošana;*
- *Rēzeknes alternatīvo sociālo pakalpojumu ieviešana trūcīgajām personām;*
- *Rēzeknes Ģimenes atbalsta centra psiho-sociālo pakalpojumu un rehabilitācijas tīkla paplašināšana Rēzeknes pilsētas domes Sociālās aprūpes pārvalde;*
- *Dobeles pilsētas mājas aprūpes biroja izveide;*
- *Aizkraukles rajona bērnu nama patversmes "Dzeguzīte" remonts;*
- *Nirzas pagasta veco ļaužu aprūpes mājas attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija;*
- *Medņevas pagasta invalīdu sporta un rehabilitācijas centra pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;*
- *Skujenes pagasta veco ļaužu un invalīdu atbalsta centra pansijas rekonstrukcijas pabeigšana;*
- *Amatas novada dome - dienas aprūpes centra rekonstrukcijas 2.kārta;*
- *Višķu sociālā aprūpes centra renovācija;*
- *Ludzas rajona veco ļaužu pansionāta "Ludza" sanitāro mezglu remonts un aprīkojuma iegāde;*

- Šķilbēnu pagasta sociālās aprūpes mājas centrālās apkures sistēmas ierīkošana;
- Piekļūšanas nodrošināšana invalīdiem ar kustību traucējumiem sociālās aprūpes telpās Beļavas pagastā;
- Krāslavas rajona Bērnu sociālās rehabilitācijas centra "Mūsmājas" apkures sistēmas rekonstrukcija.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā projekti tika īstenoti atbilstoši labklājības nozares investīciju stratēģijā 2004.-2008.gadam noteiktajam investīciju mērķim - nodrošināt kvalitatīvu un klienta specifiskajām vajadzībām atbilstošu sociālos pakalpojumu pieejamību un efektīvi pārvaldīt ierobežotos valsts budžeta resursus.

Sociālās apdrošināšanas jomā pārskata periodā tika turpināta investīciju projekta „Labklājības sistēmas reforma” ieviešana ar paredzēto finansējumu *no valsts speciālā sociālās apdrošināšanas budžeta* Ls 2 083 935 apmērā, kas tika apgūts 92% apmērā.

Projektā ieguldītais finansējums tika novirzīts divām projekta sastāvdaļām: Informācijas sistēmas (IS) attīstībai un Sociālās apdrošināšanas administrācijas attīstībai.

IS attīstības komponentes mērķis ir atbilstošas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras informācijas tehnoloģijas sistēmas izveide, lai nodrošinātu klientiem iespēju ātri saņemt pakalpojumu jebkurā sociālās apdrošināšanas iestādē, kā arī nodrošināt informācijas drošību un aizsargātību.

Sociālās apdrošināšanas administrācijas attīstības komponentes mērķis ir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pakalpojumu pieejamības uzlabošana, t.sk. klientiem ar īpašām vajadzībām: efektīva pamatdarbības procesu norise, klientu servisa līmeņa uzlabošana un klientu apmierinātības pieaugums, darba aizsardzības prasībām atbilstošas darba vides nodrošināšana, aģentūras vienota vizuālā tēla izveidošana un atpazīstamība.

9.2.2. Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu līdzekļu izlietojums 2004.gadā

Ārvalstu finanšu palīdzība labklājības nozarē tiek piesaistīta daudzpusējo (multilaterālo) un divpusējo (bilaterālo) programmu projektu īstenošanas ietvaros. LM pārziņā 2004.gadā bija 33 ārvalstu finanšu palīdzības projekti, no tiem aktivitātes beiguši 19 projekti, 14 projektu realizācija tiks turpināta 2005.gadā. Pārskata gadā tika uzsākti 18 jauni ārvalstu finanšu palīdzības projekti.

2004.gadā īstenoto projektu, tajā skaitā Eiropas Kopienas programmu projektu, sadalījums pa ārvalstu finanšu palīdzības avotiem bija sekojošs (6. tabula):

6.tabula

• Daudzpusējās programmas	
- ES Phare nacionālā programma	3 projekti
- EK programmas	6 projekti
tajā skaitā;	
Leonardo da Vinci	3 projekti
Programma attiecībā uz dzimumu līdztiesības pamatstratēģiju no 2001. līdz 2005. gadam	2 projekti

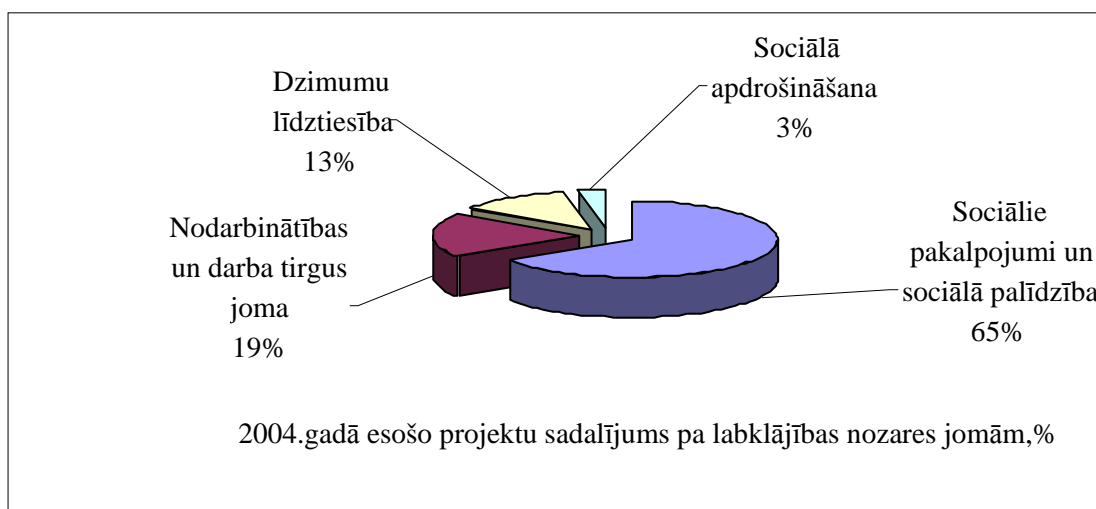
Rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību no 2002. līdz 2006. gadam	1 projekts
• Divpusējās programmas	
- <i>Austrija – SOS Kinderdorf International</i>	<i>1 projekts</i>
- <i>Francija – Cap Esperance</i>	<i>1 projekts</i>
- <i>Kanādas valdība</i>	<i>3 projekti</i>
- <i>Nīderlande</i>	<i>15 projekti</i>
tajā skaitā:	
Nīderlandes vēstniecība	1 projekts
Nīderlandes – Oranje fonds	9 projekti
Nīderlandes sadarbības fondi Centrālajai un Austrumeiropai	3 projekti
Fonds pensionātiem valsts pārvaldes darbiniekiem	2 projekti
- <i>Norvēģija</i>	<i>1 projekts</i>
- <i>Ziemeļu ministru padome</i>	<i>1 projekts</i>
- <i>Zviedrijas starptautiskā attīstības aģentūra</i>	<i>2 projekti</i>

Salīdzinot ar 2003. gadu, pieaudzis divpusējo programmu projektu skaits par 6 projektiem, bet daudzpusējo programmu projektu skaits samazinājies par 3 projektiem.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados nozīmīgāko ieguldījumu labklājības nozarē pārskata periodā sniegušas ES Phare programma, EK programma, kā arī Austrijas, Nīderlandes un Zviedrijas valdības atbalstītas ārvalstu finanšu palīdzības programmas. Kopš 2004.gada uzsākta sadarbība ar jaunu ārvalstu palīdzības partneri - Ziemeļu ministru padomi.

Lielākais projektu skaits pārskata gadā ir vērojams *sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā* (65% no kopējā projektu skaita), un pārsvarā tie tika īstenoti divpusējo programmu ietvaros (1.attēls).

1.attēls

Salīdzinoši ar 2003.gadu projektu skaits *sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā* pieaudzis no 36% 2003.gadā uz 65% 2004.gadā no kopējā projektu

skaita, un samazinājies nodarbinātības un darba tirgus jomā – no 40% 2003.gadā līdz 19% 2004.gadā no kopējā projektu skaita.

Kopējais apgūtais ārvalstu finanšu palīdzības apjoms 2004.gadā realizācijā esošajiem ārvalstu finanšu palīdzības projektiem bija *Ls 1 923 197*, kas ir par *Ls 595 886* lielāks nekā 2003.gadā.

2004.gadā *sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā*, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu piesaistītā finansējuma apmērs pieaudzis divas reizes. *Dzimumu līdztiesības, sociālās apdrošināšanas un nodarbinātības un darba tirgus jomā* ieguldītais finansējums samazinājies aptuveni divas reizes.

Kopējais daudzpusējo programmu finansiālais ieguldījums 2004.gadā ir *Ls 1 272 471*. Nozīmīgāko ieguldījumu labklājības nozarei pārskata periodā sniegusi ES Phare nacionālā programma (*Ls 1 043 428* apmērā), ieguldot par *Ls 558 644* vairāk finansējuma kā 2003.gadā. Salīdzinot ar 2003.gadu sešas reizes palielinājās EK programmu ieguldījums labklājības nozarē. Ja 2003.gadā EK programmas finansējums bija *Ls 33 172*, tad 2004.gadā tas bija jau *Ls 229 043*.

Kā nozīmīgāko ieguldījumu labklājības nozarē tāpat kā 2003.gadā sniegusi ES Phare nacionālā programma. Nozīmīgākie 2004.gadā īstenotie projekti ir:

➤ ***ES Phare 2003.gada nacionālās programmas projekts „Sociālās drošības shēmu koordinācija”***

2004.gadā projektā ieguldītais finansējums *Ls 178 821* apmērā tika apgūts atbilstoši paredzētajam mērķim - *Latvijas institūciju sagatavošana ES regulu Nr.1408/71 un Nr.574/72 praktiskai piemērošanai*. Projekta ietvaros tika uzsākta *Twining* līguma aktivitāšu ieviešana. *Twining* līguma ietvaros Zviedrijas partneri izveidoja projekta mājas lapu (www.rfv.se/latvia), kurā ir pieejama informācija par projektu, kā arī svarīgākie dokumenti. Tika realizēta darbinieku apmācība, kā arī uzsākta starpinstitūciju sadarbības modeļa izstrāde.

➤ ***ES Phare 2002.gada nacionālās programmas projekts „Nodarbinātības stratēģija (institūciju stiprināšana)”***

2004.gadā projektā ieguldītais finansējums *Ls 758 630* apmērā tika apgūts atbilstoši paredzētajam mērķim - *uzlabot kopējo nodarbinātības līmeni, īpašu uzmanību pievēršot mērķa grupām, kā arī uzlabot esošo darba tirgus pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, lai sagatavotos Eiropas Nodarbinātības stratēģijas ieviešanai*. Projekta ietvaros tika ieviestas *Twining* līguma aktivitātes, uzsākts pakalpojuma līgums „Īstermiņa konsultācija apmācību plāna par ESF izstrādei un informatīvo materiālu par ESF izstrādei” un uzsākta iepirkumu dokumentācijas izstrāde piegādes līguma ieviešanai.

➤ ***ES Phare 2001.gada nacionālās programmas projekts „Divpusējā sociālā dialoga veicināšana”***

2004.gadā projektā ieguldītais finansējums *Ls 261 404* apmērā apgūts saskaņā ar projekta mērķi – *veicināt un attīstīt sociālo dialogu un savstarpējo sadarbību starp darba devējiem un arodbiedrību organizācijām*. Pārskata periodā tika īstenots projekta *Twining* līgums, pakalpojuma līgumi „Datu vākšana un sistematizācija sociālā dialoga ietvaros”, „Sociālo partneru un sabiedrības informēšana” un „Sociālā dialoga politikas dokumenta izstrāde un pilotprojekta ieviešana”, kā arī tika veiktas visas piegādes atbilstoši piegāžu līgumu tehniskajām specifikācijām. 2004.gadā tika pabeigta ES Phare 2001.gada nacionālās programmas projekta „Divpusējā sociālā dialoga veidošana” ieviešana.

Darba tirgus un nodarbinātības, kā arī sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomās kā nozīmīgi tika īstenoti **EK programmas „Leonardo da Vinci”** finansētie projekti:

➤ **Profesionālās kvalifikācijas celšana lauku viesnīcu un viesnīcu servisa jomā**

Projektā ieguldītais finansējums Ls 16 500 apmērā tika apgūts paredzētajam mērķim - *nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības veicināšanai, bezdarba mazināšanai laukos.*

➤ **Darba prakse ārzemēs – bezdarbnieku integrācijai darba tirgū**

Projektā ieguldītais finansējums Ls 17 200 apmērā ir apgūts paredzētajam mērķim - *uzlabot bezdarbnieku profesionālās prasmes un iemaņas, veicinot nodarbinātību un sociālo integrāciju Latgales reģionā, pievēršot īpašu uzmanību darbam ar sociālā riska grupu bezdarbniekiem – jauniešiem, sievietēm, ilgstošiem bezdarbniekiem.* Projekta mērķu sasniegšanai tika piedāvāta iespēja stažēties ārzemēs (Vācijā un Holandē), lai mobilizētu bezdarbnieku pielāgošanās spējas un profesionālās kompetences paaugstināšanu izvēlētajā specialitātē.

➤ **Inovācijas – sociālā riska grupām**

Projektā paredzētais finansējums Ls 1 819 apmērā tika apgūts atbilstoši projekta mērķim - *inovatīvā darba metožu un praktiskās darba pieredzes apgūšana struktūrfondu projektu administrēšanā un ieviešanā.* Projekts tika vērsts uz projekta dalībnieku profesionālās kompetences paaugstināšanu struktūrfondu apsaimniekošanai.

Divpusējās sadarbības programmu ietvaros lielāko ieguldījumu pārskata gadā snieguši Austrijas, Zviedrijas un Nīderlandes ārvalstu finanšu palīdzības fondi. Salīdzinājumā ar 2003.gadu pārskata gadā Nīderlandes valdības atbalsts palielinājies par Ls 112 096.

Divpusējās sadarbības programmu ietvaros īstenotie projekti ir:

- *Latvijas SOS – bērnu ciemats Īslīcē* (Austrija – SOS Kinderdorf International);
- *Privātais kristīgais Grašu bērnu nams – skola* (Francijas – CAP Esperance);
- *Integrēsim cilvēkus ar īpašām vajadzībām* (Kanādas valdība);
- *Programma bērniem ar kustību traucējumiem „Bērnu stājas rehabilitācijas pasākumu popularizēšana un ieviešana Talsu rajonā”* (Kanādas valdība);
- *Rehabilitācijas un mājas aprūpes izveide Priekules novadā* (Kanādas valdība);
- *Sociālās aprūpes mājas – dienas centra izveide Allažos* (Nīderlandes sadarbības fondi Centrāl- un Austrumeiropai);
- *Invalīdu sporta kluba izveide Stabu ielā 60, Rīgā* (Nīderlandes sadarbības fondi Centrāl- un Austrumeiropai);
- *Auces latviešu biedrības krīzes centrs „Namiņš”* (Nīderlandes sadarbības fondi Centrāl- un Austrumeiropai);
- *Dienas centra „Sarma” izveide* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Zaļo gaismu nedzirdīgajiem cilvēkiem* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Datora darba stacijas iekārtošana un mikroautobusa iegāde Valmieras pensionāru dienas centram* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Dienas centra izveide „Koņu” pagastā* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Fiziskās, emocionālās, intelektuālās rehabilitācijas pasākumu programma invalīdiem* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Madonas sociālās palīdzības centrs* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Pansija „Doktorātā”* (Nīderlande – Oranje fonds);

- *Dienas centrs Ancē* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Nodarbinātību un aktivitāšu atbalsta centra izveidošana* (Nīderlande – Oranje fonds);
- *Sieviešu izglītības centru Līvānos un Preiļos izveidošanu* (Nīderlandes - Fonds pensionētiem valsts pārvaldes darbiniekiem);
- *Radošās mākslas darbnīcas izveidošana bērniem un pusaudžiem ar invaliditāti jaunu iemaņu apguvei* (Nīderlandes vēstniecība);
- *Sociālās aprūpes mājas – dienas centra izveide Allažos* (Norvēģija – Vegarhei Komune);
- *Kopā pret sociālo izslēgtību* (Ziemeļu ministru padome);
- *NVA darba pilnveidošana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām* (Zviedrijas starptautiskās attīstības aģentūra (SIDA));
- *Sieviešu iesaistīšana politikā un lēmumu pieņemšanas procesos Latvijā* (Zviedrijas starptautiskās attīstības aģentūra (SIDA)).

10. STARPTAUTISKIE PROJEKTI

Līdz ar Latvijas iestāšanos EK programmās ir radīta iespēja Latvijas valstij piedalīties nozīmīgos Eiropas Kopienas procesos, svarīgu problēmu risināšanā un risinājumu meklēšanā, izmantojot vai veidojot sadarbību ar citām ES dalībvalstīm vai ES kandidātvalstīm, piesaistot EK finanšu resursus. Lai gan informācija par EK programmām atspoguļota 9.2.2. apakšsadaļā, šajā sadaļā tiks sniegta detalizētāka EK programmu apraksts.

Pārskata gadā LM tika īstenoti sadarbības projekti šādās **EK programmās: „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību” un „Programma attiecībā uz kopienas dzimumu līdztiesības stratēģiju 2001 – 2005”.**

Programmas „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību 2002 - 2006” mērķis ir *sekmēt sadarbību starp ES dalībvalstīm un kandidātvalstīm, lai, izmantojot informācijas apmaiņu, politiku novērtēšanu un labākās prakses identificēšanu, kā arī īstenojot kopīgus projektus un pētījumus, mazinātu sociālo atstumtību un nabadzību dalībvalstīs.* Programmas uzdevums ir veicināt nacionālo rīcības plānu pret nabadzību un sociālo atstumtību ieviešanu.

2004.gada novembrī LM saņēma finansējumu projekta **„Ceļā uz neatkarīgu dzīvi”** uzsākšanai. Projekta mērķis - *veicināt informācijas apriti par invalīdu neatkarīgās dzīves iespējām Latvijā.* EK programmas „Rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību no 2002. līdz 2006. gadam” ietvaros 2004.gadā apgūtais finansējums Ls 1 109 apmērā ir valsts budžeta līdzfinansējums.

„Programmas attiecībā uz Kopienas dzimumu līdztiesības ietvara stratēģiju 2001 – 2005” mērķis ir *atbalsēt un papildināt ES kandidātvalsts centienus mazināt dzimumu nevienlīdzību.* Programmas ietvaros Latvija ir guvusi atbalstu šādu projektu īstenošanai:

1) 2004.gadā turpinājās projekta **„Masu mediju loma varas pārdalē”** īstenošana. Šis ir starptautisks projekts, kuru vada LM un tajā ir iesaistījušās vairākas valstis: Igaunija, Itālija, Dānija. Projekta mērķis ir *nodrošināt tādu situāciju, kad abi dzimumi ir motivēti un tiem ir vienādas iespējas piedalīties lēmumu pieņemšanā par jautājumiem, kas svarīgi visai sabiedrībai.*

Visa gada garumā īstenoti dažādi apjomīgi uz dažādām mērķa grupām vērsti pasākumi:

- Latvijā veikti pētījumi „Masu mediju loma varas pārdalē” un „Sievietes un vīrieši pārvaldībā”, kuru mērķis bija atklāt faktoros, kas ietekmē abu dzimumu iesaisti un darbību politikā Latvijā un sieviešu zemās pārstāvniecības iemeslus lēmumu pieņemšanas procesos. Pētījuma rezultāti publicēti brošūrās 150 eksemplāros latviešu un angļu valodās, izplatīti mērķauditorijām, kā arī pieejami LM mājas lapā.

- notikuši dažādi izglītojoši semināri – valsts pārvaldes komunikācijas speciālistiem, žurnālistiem un politikas veidotājiem. Semināros piedalījās reģionālie mediju pārstāvji un tika diskutēts par sieviešu un vīriešu atšķirīgo situāciju konkrētajā jomā Latvijā.

- notikuši arī semināri par dzimumu līdztiesību Latvijas augstskolu studentiem, kuri specializējas socioloģijā, politikas zinātnē un komunikācijās.

- veikta sabiedriskās domas aptauja par dzimumu līdztiesības izpratni Latvijā, kā arī jomām, kurās cilvēki izjūt ierobežojumus sava dzimuma dēļ. Aptauja ļauj identificēt potenciālo mērķauditoriju un jomas, uz kurām jāvērs uzmanība. Aptaujā redzamas, ka jomas, kurās cilvēki viskrasāk izjūt ierobežojumus dzimuma dēļ - līderpozīcijās ir darbs, ģimene un politisku lēmumu pieņemšana.

Projekta ietvaros apgūtais finansējums 2004.gadā ir Ls 176 031.

Projekta ietvaros izstrādāta un īstenota sociālās reklāmas kampaņa, kuras mērķis - veidot sabiedrībā dzimumu līdztiesības principiem atbilstošu priekšstatu par sieviešu un vīriešu lomām darbā un sadzīvē. Kampaņas ietvaros:

- izveidots vortāls *Kāpēc nē?*, kurā notiek aktīvas diskusijas par dzimumu līdztiesību un tiek publicēti raksti par dzimumu līdztiesību;

- sadarbībā ar laikrakstu „Diena” tika izveidota un iniciēta jauna privātās dzīves diskusija – „Vīrieši neraud? ”, kuras ietvaros trīs nedēļu garumā tika publicēti raksti par dzimumu līdztiesību un notika lasītāju diskusijas;

- izveidoti divi sociālās reklāmas klipī, kas pārraidīti televīzijā;

- noticis Tēvu gājiens, lai sabiedrībā popularizētu dzimumu līdztiesības principus un veicināt tēvu iesaistīšanos bērnu audzināšanā u.c.

2) LM turpināja dalību projektā “*Sievietes loma biznesā un lauksaimniecībā*” (projekta pieteicējs - Norvēģijas bērnu un ģimenes lietu ministrija). Projekta īstenošanā ir iesaistījušies ne tikai Latvija, bet arī Zviedrija, Grieķija un Islande. Projekta ieviešana ir plānota līdz 2005.gada februārim. Projekta mērķis ir veicināt sieviešu aktīvāku iesaistīšanos biznesā un lauksaimniecībā, kā arī stiprināt viņu lomu lēmumu pieņemšanā ekonomikā. Projekta ietvaros tika veikta politikas dokumentu un statistikas analīze, līdzšinējo pētījumu analīze, nacionālā ziņojuma izstrāde. Ir veiktas intervijas ar sievietēm uzņēmējām, fokusgrupu diskusijas ar uzņēmumu vadītājām un sieviešu organizāciju pārstāvēm. Projekta ietvaros Rīgā tika organizēts seminārs „Ko var sieviete uzņēmējdarbībā?”, kurā piedalījās pārstāvji no projekta partnervalstīm un Latvijas sieviešu organizācijām, universitātēm, pētniecības institūcijām, masu medijiem. Projekta noslēgumā tika sagatavots ziņojums par sieviešu situāciju un iespējām biznesā un lauksaimniecībā Latvijā. Projektā ieguldītais ārvalstu finansējums ir Ls 23 850.

LM nodrošina dalību arī EK programmā „**Kopienas nodarbinātības veicināšanas aktivitātes**”. Programmai izvirzīti trīs galvenie mērķi:

- 1) atbalstīt koordinētas nodarbinātības politikas ieviešanas principu, analizējot, uzraugot, atbalstot dalībvalstu īstenotās iniciatīvas nodarbinātības jomā;

- 2) attīstīt un novērtēt Eiropas nodarbinātības stratēģiju ilgtermiņa skatījumā;

- 3) nodrošināt nodarbinātības politiku labās prakses apmaiņu un sabiedrības informēšanu par Eiropas nodarbinātības stratēģijas aspektiem.

Pārskata gadā Labklājības ministrija šīs programmas ietvaros projektus nav īstenojusi.

Informācija par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu 2004.gadā
LABKLĀJĪBAS MINISTRIJĀ

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

1. tabula

Nr.p.k.		Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	5 639 217	2 494 568
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	4 840 694	*1 486 915
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	798 523	1 007 653
2.	Pasīvi:	5 639 217	2 494 568
2.1.	pašu kapitāls	5 583 160	2 453 773
2.2.	kreditori	56 057	40 795

* Ilgtermiņa ieguldījumu būtisks samazinājums izslēdzot no uzskaites valsts ieguldījumu LM personā tās uzņēmējdarbību pamatkapitālā (Ls 3 447 156) pēc šo institūciju reorganizācijas

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)

2.tabula

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	1 585 946	3 009 138	2 869 766
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 030 884	1 957 131	1 957 131
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 232		
1.3.	Dotācija īpašiem mērķiem			
1.4	Ārvalstu finanšu palīdzība	552 830	1 052 007	912 635
2.	Izdevumi (kopā):	1 585 874	3 009 138	2 862 051
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	1 545 289	2 777 717	2 634 340
2.1.1.	atalgojumi	519 714	785 095	785 095
2.1.2.	komandējumi	62 756	105 771	105 771
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	40 585	231 421	227 711
2.2.1.	inventāra iegāde	40 585	231 421	227 711
2.2.2.	kapitālais remonts			
2.2.3.	investīcijas- 11.03 apakšprogramma			
	Labklājības sistēmas reformas projekts			
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	118	148	141
3.2.	vidējā darba alga	350.75	417.31	438.03
	* Vidējās algas aprēķinā p.3.2 nav ietverts ārštata atalgojums Ls 18 100 un LM atašejam un padomniekam ārvalstīs izmaksātais diferencētais atalgojums Ls 25 850			

**Maksas pakalpojumi un to izcenījumi, citi ieņēmumi
(latos)**

3. tabula

Nr.p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojums	Faktiskie ieņēmumi
		-	-
Kopā		-	-

**Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo budžeta iestāžu saņemto ziedojumu un
dāvinājumu izlietojums**

4. tabula

	lati
1. Saņemts (kopā)	25 663
Lielākie ziedotāji:	
Latvijas uzņēmējiesabiedrības un privātās personas:	
ārvalstu uzņēmējiesabiedrības un privātās personas:	26 769
Valūtas kursa svārstības	-1 106
2. Izlietots (kopā)	96 678
Finansētie pasākumi (kopā)*:	94 521
algu izmaksas	12 489
komandējumi	3 917
pamatlīdzekļu iegāde	-
kapitālais remonts	-

- Apkopojums par lielākiem un nozīmīgākiem pasākumiem Ls 94 521, tajā skaitā;
- Projekta „Masu mediju loma varas pārdaļē” realizācijai Ls 77 720,
- Projekta „Neatkarīgas dzīves iespējas” realizācijai Ls 1 109,
- Starptautiskā projekta „Sievietes biznesā un lauksaimniecībā” realizācijai Ls 15 332.
- EP semināra” Par Eiropas Sociālās drošības kodeksu” izmaksas Ls 360.

6. tabula

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1.	Starptautiskā Darba organizācija	15 382	112 426
2.	Starptautiskā Sarkanā Krusta biedrība	3 803	
3.	Starptautiskā Darba inspekciju asociācija	304	323
4.	EK programmā „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību” p/budžets Ārvalstu finanšu palīdzība	15 700 47 775	
5.	EK programmā „Programma attiecībā uz kopienas dzimumu vienlīdzības stratēģiju” p/budžets Ārvalstu finanšu palīdzība	14 130 44 955	
6.	EK programma “Kopienas nodarbinātības veicināšanas aktivitātes”	18 840	
	Kopā	160 889	112 749

2004.gadā labklājības nozarē īstenotie projekti

- 1.prioritātes „Līdzsvarotas attīstības veicināšana” 1.4.pasākuma „Izglītības, veselības un sociālās infrastruktūras attīstība” ietvaros:
  - Nacionālās programmas „Sociālās infrastruktūras uzlabošana un alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstība” projekti:
    - „Sociālo pakalpojumu infrastruktūras un pakalpojumu attīstīšana klientu rehabilitācijai, integrācijai sabiedrībā un darba tirgū Kurzemes reģionā”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 7 286 lati;
    - „Sociālo pakalpojumu infrastruktūras un pakalpojumu attīstīšana klientu rehabilitācijai, integrācijai sabiedrībā un darba tirgū Zemgales reģionā” ieviešana. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 2 450 lati;
    - „Sociālo pakalpojumu infrastruktūras un pakalpojumu attīstīšana klientu rehabilitācijai, integrācijai sabiedrībā un darba tirgū Latgales reģionā” ieviešana. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 13 453 lati;
    - „Sociālo pakalpojumu infrastruktūras un pakalpojumu attīstīšana klientu rehabilitācijai, integrācijai sabiedrībā un darba tirgū Vidzemes reģionā” ieviešana. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 5 669 lati.
  - Grantu shēma „Alternatīvo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstība”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sociālo pakalpojumu pārvalde – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka 22 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
  - Nacionālās programmas „Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nodrošināšana sociālo pakalpojumu administrējošās institūcijās” projekti:
    - „Invaliditātes informatīvās sistēmas izveide”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 7 286 lati;
    - „Tehnisko palīgīdzekļu datu bāžu tīkla izveide un tehniskā nodrošināšana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 4 083 lati.
  - Nacionālās programmas „Darba tirgus politikas ieviešanas institūciju infrastruktūras un tehnoloģiskā nodrošinājuma pilnveidošana” projekti:
    - „Nodarbinātības valsts aģentūras darba apstākļu nodrošināšana atbilstoši veicamajām funkcijām un informācijas apmaiņas operativitātes uzlabošana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 15 559 lati;
    - „Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūras infrastruktūras uzlabošana un informācijas sistēmas attīstība”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 22 320 lati.
- 3.prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” 3.1.pasākuma „Nodarbinātības veicināšana” ietvaros:
  - Nacionālās programmas „Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanai” projekts „Bezdarbnieku pārkvalifikācija un tālākizglītība”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 358 534 lati;
  - Atklāts projektu konkurss „Prakses vietu nodrošināšana jauniešiem bezdarbniekiem”. 2004.gadā otrā līmeņa starpniekinstitūcija – Nodarbinātības valsts aģentūra – izsludināja atklātu projektu pieteikumu

- konkursu, veica 95 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka 65 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
- Nacionālās programmas „Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanai” projekts „Apmācības bezdarbnieku un darba meklētāju konkurētspējas nodrošināšanai”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 314 347 lati.
  - Nacionālās programmas „Atbalsts kapacitātes stiprināšanai par darba tirgus un dzimumu līdztiesības politikas ieviešanu atbildīgajās institūcijās, informācijas izplatīšanai un izpratnes paaugstināšanai” projekti:
    - „Kapacitātes stiprināšana nodarbinātības un dzimumu līdztiesības politikas izstrādē un ieviešanā iesaistītajām institūcijām”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 9 315 lati;
    - „Nodarbinātības valsts aģentūras kapacitātes stiprināšana un sadarbības partneru veicināšana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 130 340 lati;
    - „Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūras profesionālās orientācijas sistēmas pilnveidošana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 10 252 lati;
    - „Darba drošības un darba tiesisko attiecību uzraudzības pilnveidošana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 27 298 lati;
    - „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības kapacitātes stiprināšana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 42 992 lati;
    - „Latvijas Darba devēju konfederācijas kapacitātes stiprināšana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 48 068 lati;
    - „Latvijas pašvaldību un Latvijas Pašvaldību savienības kapacitātes stiprināšana”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 50 000 lati.
  - Nacionālās programmas „Darba tirgus pētījumi” projekti:
    - „Labklājības ministrija pētījumi”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 12 742 lati;
    - „Nodarbinātības valsts aģentūra pētījumi”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 15 945 lati.
  - Atklāts projektu konkurss „Atbalsts darba tirgus pētījumiem”. 2004.gadā otrā līmeņa starpniekinstitūcija – Nodarbinātības valsts aģentūra – izsludināja atklātu projektu pieteikumu konkursu un veica 15 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem. Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija veica 10 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem un rekomendēja virzīt apstiprināšanai 5 projekta pieteikumus (kopējās projekta attiecināmās izmaksas sastādīja 122 246 latus), bet noraidīšanai – 5 projekta pieteikumus. Labklājības ministrijas lēmumprojekti par minēto projektu pieteikumu apstiprināšanu vai noraidīšanu tika saskaņoti Eiropas Sociālā fonda vadības komitejas 2004.gada 16.decembra sanāksmē.
  - Grantu shēma „Pētījumu veikšana par sociāli atstumto grupu iespējām darba tirgū”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sabiedrības integrācijas fonds – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica 23 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota

vērtēšanas komisija uzsāka 22 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.

- 3.prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” 3.3.pasākuma „Sociālās atstumtības mazināšana” ietvaros:

- Grantu shēma „Motivācijas programmas sociālās atstumtības riska grupām”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sabiedrības integrācijas fonds – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica 109 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka minēto 109 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
- Nacionālās programmas „Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanai” projekts „Apmācību nodrošināšana sociālās atstumtības riska grupām, iekļaujot IKT atbalstu invalīdiem”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 261 306 lati.
- Atklāts projektu konkurss „Subsidēto darba vietu nodrošināšana sociālās atstumtības riska grupām”. 2004.gadā otrā līmeņa starpniekinstitūcija – Nodarbinātības valsts aģentūra – izsludināja atklātu projektu pieteikumu konkursu, veica 166 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka 94 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
- Grantu shēma „Konsultācijas un apmācība komercdarbības un pašnodarbinātības uzsākšanai”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sabiedrības integrācijas fonds – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica 51 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka minēto 51 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
- Grantu shēma „Sociālā darba speciālistu apmācības”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sociālo pakalpojumu pārvalde – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica 21 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka 19 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
- Grantu shēma „Profesionālās rehabilitācijas programmu attīstība un ieviešana”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sociālo pakalpojumu pārvalde – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica 13 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka šo 13 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.
- Grantu shēma „Sociālās rehabilitācijas programmu izstrāde un ieviešana”. 2004.gadā grantu shēmas apsaimniekotājs – Sabiedrības integrācijas fonds – izsludināja grantu shēmas projektu pieteikumu konkursu, veica 52 projektu pieteikumu izvērtēšanu atbilstoši administratīvās atbilstības kritērijiem, un Labklājības ministrijas izveidota vērtēšanas komisija uzsāka minēto 52 projektu pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem.

- 5.prioritātes „Tehniskā palīdzība” 5.1.pasākuma „Atbalsts programmas vadībai” ietvaros:
  - Nacionālās programmas „Atbalsts programmas vadībai” projekts „Atbalsts projektu atlasē, vērtēšanā, programmu vadībā un uzraudzībā iesaistītajām institūcijām, arī finanšu kontrolēm un auditam”. Projekta īstenošanai 2004.gadā apgūti 9 533 lati, kas novirzīti Eiropas Sociālā fonda atklātu konkursu projektu pieteikumu izvērtēšanas nodrošināšanai.